

Je'ej ti tyo'tyéyu'si'huaca' a'íjma jimi i maj Israel jitze ajtyáma'can

A'íi pu Cirístu' tyitáa'ixaaj i Dios jitze ma'can

¹ A'yaa pu jájcuaaj imuáj i Dios mue'tíj tyi-huó'ixaaj i tahuásimua'ci'ij, ajta quee séej na'aj jime' i nyúucarij, a'yaa pu séecan tyu'ta'ityaca' mej mij jitzán ma'can tyu'taxáj.

² Ajta ijíj, ti'ij arí néijmi'i tye'entyipué'rij, Dios pu i juyó j ujo'ta'ityaca' ti'ij a'ín tyi-taaté'exaatye'en jitzán ma'can, a'ij pu jitzán ma'can jaatyátaahuaca' i cháanacaj, ajta je'en a'yan tye'entyíhuo ti'ij néijmi'i tyá'ci'tyij a'íjci i yójra'.

³ A'íi pu a'ín pué'een i ti jin huápui'ij tyámua' naa huasé'rin i Dios, ajta i tyévira' a'yan cha'tána'aj huasé'rin ti'ij ajta i Dios, a'íi pu néijmi'i tyí'vi' ti'ij na'aj i ti tyí'sejre' a'íjna jime' i junyúuca. Ti'ij tyitacá'ri'raj i tyaj jin ootyá'itzee i Dios jimi, aj pu'ij huatyéeyixij i ipuárij japua muáca'ta' i Dios,

⁴ ajta a'yan tye'rájraa ti a'ín jéetze' va'cán jin tyi'tyaváaj ta'raa, mequee a'íimaj i maj tajapué tyí'huíire', ji'nye a'ij pu jin tye'entyájrurij i ti jéetze' juxie've' jime' mequee a'íimaj i maj tajapué tyí'huíire'.

A'íjna i yójra' i Dios jéetze' pu va'cán jin tyi'tyéjvee mequee a'íimaj i maj tajapuá tyí'huiire'

⁵ Ji'nye i Dios capu a'náj a'yan séej tyu'té'exaaaj a'íjma i maj tajapuá tyí'huiire' yee:

Muáaj paj nyiyóoj pué'een,
nyáaj nu ijíj mua'antyíhuoo.

Capu ajta a'yan séej tyu'té'exaaaj a'íjma i maj tajapuá tyí'huiire' yee:

Nyáaj nu táatajra' pue'éenye'ej na'mej,
ajta a'íin nyiyóoj pu pue'éenye'ej ta'mej.

⁶ Ajta a'íjna jitze ma'can i juyój, a'yaa pu tyi-huo'té'exaaaj a'íjma i maj a'yan cháanacaj japua huacháatimee tíjin:

Miche' néijmi'i i maj tyí'huiire' i Dios jimi jaatyáanajche.

⁷ Ajta a'íjma jimi i maj tajapuá tyí'huiire', a'yaa i Dios tyí'xaj tíjin:

A'yaa pu huá'uurej a'íjma i maj tajapuá tyí'huiire' tí'ij áacaj,

ajta a'yan huá'uurej tí'ij tíej a'íjma i tí tyi-huá'íjtye'.

⁸ Ajta a'íjna jitze ma'can i juyój, a'yaa pu tyí'xaj tíjin:

Muáaj mu paj Dios pué'een, capu a'náj antypua'rij i paj jin antyía'mua'reej,

ajta i paj jin tyi'tyéjvee jí'reenya'aj pu séejre',
pajta a'yan tyí'ijta je'ej tí tye'tyévijtye'.

⁹ Muáaj paj jaxie've' i tí tyámua' een pajta quee jaxie've' i tí je'ej pua'aj een,

a'íj pu jin i Dios mua'antyíhuoo, a Dios,
ajta muaatá' i paj jin jéetze' huatá'tyamua've'en
mequee a'íimaj i a'tyéityeristyamua'.

10 A'yaa pu ajta tyí'xaj tijin:

Muáaj nyavástara', jájcuaj imuáj paj
jaatyátaahuaca' i cháanacaj,
pajta a'íjna huatyátaahuaca' i tajapuá ti séejre'.

11 Ajta néijmi'i pu tye'entyipua'rij ti'ij na'aj
pua'máj tyí'sejre',
pajta muáaj, jusén paj jin séeria'aj puá'mej.
Néijmi'i pu a'yan tyu'tyemí'ma'cantarij ti'ij i
cáanarij,

12 a'yaa paj tyeetyátutaj ti'ij i cáanarij
tyí'tutzijhuacaa,
a'yaa paj néijmi'i seequéj tyí'uurej, ti'ij a'tíj ti
seequéj eenye' tyu'tyóchejtye'en.

Pajta muáaj paj póoche' a'íin pana'aj pué'een,
capáj a'náj á'pua'ren.

13 Capu i Dios a'náj séej a'yan tyu'té'exaa' a'íjma
i maj tajapuá tyí'huiire' yee:

Huatyéyixi' i nyamuáca'ta',
'asta nyana'aj quee huo'mué'tin a'íjma i
maj muájcha'iire' mej mij muéetzij
mua'rá'astijre'en.

14 Ji'nye néijmi'i i maj tajapuá tyí'huiire', a'íi mu
a'íin pué'een i júuricamej Dios ti tyihuá'ijtye',
mej mij huo'tyáhuire'en a'íjma i ti huá'ci'tyij ti
Dios hua' japua huatányuunyij.

2

*Tyiche' ja'rá'astijre'en a'íjna i tyaj
jáanamujri'*

1 A'íj pu jin a'yan tyúuxie've' tyaj jéehua
tyámua' naa tyáanamuj a'íjna i nyúucarij, tyej
tyij quee ajtáciinyej a'íjna jitze i juyéj.

² A'íjna i nyúucarij i ti Dios ará'tyeej jaataxájtaca' a'íjma jimi i maj tajapuá tyí'huiire', a'íi pu ajta tyí'huiiria'ca'aj, majta a'íimaj i maj quee ja'rá'astijrej, a'yaa pu puéjtzij tyihuo'ci'ij je'ej ti tye'tyévijtya'ca'aj.

³ ¿Ji'nye ij tyí'rij tiquee puéjtzij táaci'tyij tipua'aj a'yan tyetyá'xaahuataj a'íjci i nyúucaria'ra' i Dios, ti ajta jéehua huápuí'ij juxie've'? Ji'nye a'íi pu i tavástara' anaquéeej a'yan tyaataxájtaca', majta je'en séecan a'yan tyaataxájtaca' je'ej maj tyáanamujri' a'íjci i nyúucarij.

⁴ Dios pu ajta jaataséjrataca' a'íjci jime' ti a'yan huaríj tyi'tíj jime' ti huápuí'ij naa huasé'rin, ajta jaatyájtóo i ju júuricamej hua'tzajta' je'ej ti tya'ránajchaca'.

Cirístu' pu a'yan ajta tyu'nié'huaca' mati'ij i ihuáamua'mua'

⁵ Capu i Dios jaatyájtóo a'íimaj jimi i maj tajapuá tyí'huiire', mej mij a'íjci jin antyúumua'reeriaj muá'ra'nyij i cháanacaj tyaj japuan huacháatima'aj tá'ju'un, a'íjna i tyaj a'yan jime' tyí'xaj.

⁶ A'yaa pu'uj a'tíj a'náj tyí'xajtaca'aj tijin:

¿Tyi'tanyí je'ej tyi'pué'een i tyévij?

¿Tyi'tanyí jin mua'antyúumua'ree i tyétyacaa?

¿Ji'nye pej pij hua'tamuá're'rii majta a' jitze juxie've'?

⁷ A'yaa paj jáaruuj tí'ij jéetze' ciléenye' jin tyi'tyaváaj tá'ra'nyij, mequee a'íimaj i maj tajapuá tyí'huiire',

pajta tyámua' tyaatá', a'íjci jime' paj ja'antyíhuoj
 tí'ij jéehua huápuí'ij tyáaci'tyij, majta
 néijmi'i tyámua' jo'taséj,

8 pajta néijmi'i tyaatá' tí'ij tyi'táj jin
 antyúumua'reeriaj, mej mij a'íjna jin
 ja'rá'astijre'en.

A'yaa pu'ij, tí'ij néijmi'i jimi tyu'tyátuiihuaca',
 Dios pu ajta néijmi'i tyaatá'. Ajta ijíj capu eexúj
 séejre' maj néijmi'i já'astijria'aj.

9 Tyajta a'yan tyé'sej a'íjci i Jesús, ti i Dios
 a'yan jáaruuj tí'ij cí na'aj á'tyeevi' ti jéetze'
 cíléenye' jin tyi'tyaváaj tá'ra'nyij mequee a'ímaj
 i maj tajapuá tyí'huüre', a'í pu ijíj va'cán jin
 tyi'tyéjvee, a'íjna jime' ti a'ín jaapuéjtzitariaca'
 tí'ij huamuí'. Dios, i ti jéehua taxie've', a'yaa
 pu tyu'tá' tí'ij i Jesús néijmi'caa jitze ma'can
 huámuí'nyij, ajta je'en néijmi'caa táahuüre'en.

10 Néijmi'i i ti tyí'sejre' Dios pu tyía'rij ajta
 néijmi'i jimí tyí'sejre' a'íjna jime' ti a'ín néijmi'i
 tyú'taahuaca', a'yaa pu'ij tyá'xie've' mej mij
 néijmi'i i yójmua'mua' jimí huatyá'itzeere'en
 jusén jime'. A'íj pu jin i Dios, a'yan
 tyaanéijmi'tarej a'íjna jime' ti jaapuéjtzitariaca'
 i Ciríistu' ta'aj ij tyámua' tyú'uurej, ajta
 néijmi'caa táahuüre'en.

11 Ji'nye néijmi'i mu séej mana'aj jitze
 ajtyáma'can, a'íjma i ti huatyó'a'rij, ajta
 a'íjma a'ín ti arí hua'antyívi'tica'aj. A'íj pu
 jin, capu jatyevi'raste' a'íjci yójra' ti a'yan
 hua'tamuá'muatya'an yee: “Nye'ihuáamua'
 mu pué'een”,

12 ajta a'yan tyu'taxájtaca' i yu'xarij jitze tijin:

Nyetyihuo'té'exaatye'sij muéetzij jitze ma'can i
nye'ihuámua',

nyajta tyu'táchuiicaj hua' tzajta' a'íjma i maj
jusi'rii.

¹³ A'yaa pu ajta tyí'xaj tijin:

A'íj nu jitze tyi'ijchó've'ej na'mej.

Ajtáhua'aj a'yan tijin:

Yá'nyaj huatyéjve, hua' jamuán i yójmua'tyee i
Dios ti naatávi'tistej.

¹⁴ A'yájna mati'ij a'íimaj i yójmua'mua' i
maj seequéj aja'chej, juxa'aj mana'aj eenye'
tyáhue'ra', majta juxa'aj eenye' tyáaxure', a'yaa
pu ajta i Jesús huóoruuj tí'ij a'yan cha'tána'aj
eenye' tyáhue'ra', ajta a'yan eenye' tyáxuure'ej,
ta'aj ij ja'antypuá'ritye'en a'íjci i ti a'íjna jin
antypuá'mua'reeriaca'aj ti huó'cui'nyij ti tyeítyee,
a'íi pu a'íin pué'een i tyiyáaru'.

¹⁵ A'yaa pu'ij tyihui'rájtoo a'íjma i maj a'yan
sójria'ca'aj mati'ij i maj ca'nyéjrij jin tyí'muarie'
a'íjna jime' maj tyí'tziinya'ca'aj maj huá'cui'nyij.

¹⁶ A'yaa pu tyi'ja'yájna, tiquee a'íjna jin
mujo've'mej tí'ij a'íimaj huatyáhuüre'en i maj
tajapuá tyí'huüre', sulu ta'aj ij a'íjma hu-
atyáhuüre'en i maj Abraham jitze eeráma'can.

¹⁷ A'íj pu jin a'yan huó'ruuj mati'ij i
ihuámua'mua', ta'ij ij a'íjna jin tye'entyájrutyey
i ti néijmi'i jin tyu'tyáhuüre'en i Dios jimi,
ajta a'yan tyihuá'ancu'vaxij i tyeítyee, ajta
tyihuacáari'ri' i maj jin ootyá'itzee i Dios jimi.

¹⁸ Ajta je'en a'íin jaapuéjtzitariaca', ajta
tyo'táviicue'ri', ijíj pu arí i'ri'j ti a'íin

huo'táhuüre'en a'íjma i maj á'viicue're' tyi'tíj jime'.

3

Jesús pu jéetze' va'cán jin tyi'tyéjvee quee a'íjna i Moisés

¹ A'yaa pu'ij, nye'ihuáamua', mua'aj xu i Dios jitze ajtyáma'can, ajta a'ín jamuaatajé siaj sij néijmi'i jimi huatyá'itzeere'en, siata'aj tyámua' a'íj jitze tyú'mua'tyij i Jesús, i Dios ti uyo'ta'ítyaca' ajta a'ín néijmi'i jin tyí'huüre' i Dios jimi, a'íi pu ajta taaté'exaa a'íjna i nyúucarij i tyaj jitzán tyá'tzaahuatye'.

² Ji'nye a'íi pu i Jesús néijmi'i jin tyámua' tyí'sejre' i Dios jimi, i ti ja'antyíhuoj tí'ij a'íjna jin tyu'tyáhuüre'en, a'yájna tí'ij ajta i Moisés néijmi'i jin tya'rá'astej tí'ij tyí'huüria'ca'aj i chí'ra'an tzajta' i Dios.

³ Ajta i Jesús Dios pu jéetze' pu va'cán tye'entyáaruajtjej, quee a'íjci i Moisés, a'yájna tyatí'ij tyajta jéetze' tyámua' tya'tá'caa a'íjci i ti chí'ij tyí'ta'huacaa tyequée a'íjci i chí'ij.

⁴ Néijmi'i i chí'ij ti tyí'sejre' a'tíj pu ja'ajtaahuaca', ajta i Dios pu a'ín pué'een i ti néijmi'i tyú'taahuaca' tí'ij na'aj i ti a'yan tyí'sejre'.

⁵ A'yaa pu'ij, a'íjna i Moisés, i ti tyi'tíj jin tyí'huüria'ca'aj, néijmi'i pu jin tyámua' huaríj i chí'ra'an tzajta' i Dios, a'yaa pu tyí'huüria'ca'aj tí'ij jaataxáj je'ej ti tyi'tíj i Dios tyu'taxájtaj.

⁶ Ajta i Ciríistu', i ti yójra' pué'een, a'íi pu néijmi'i jin tyámua' tyí'huüre' i chí'ra'an tzajta' i

Dios, ajta a'íjna i chi'ra'an ityáj tu a'ín pué'een i tyeítysteristyamua'me'en, tipua'aj tyetyo'táviicue' tyej tyámua' eenye' tyajta tatyamua've'ej a'íjci jime' i tyaj jitzán tyi'ijchó've'.

I Dios jimi mu juso'pe' a'íimaj i maj tyeítysteristyamua'me'en pué'een

⁷ A'íj pu jin, a'yájna tí'ij tyí'xaj i júuricama'ra' i Dios i yu'xarij jitze a'yan tíjin:

Típua'aj mua'aj ijíj siáanamuj je'ej tí i Dios tyí'xaj,

⁸ caxu tyi'tyánaamuan i juxiéjnyu'caa tzajta', matí'ij a'íjma i maj quee jáanamujri', majta je'en tyi'tíj jin jaatatyésej i Dios a'ájna jo'tij quee já'tyí'tij.

⁹ A'áa mu tyi'tíj jin natatyésej a'íimaj i já'muahuasimua'ci'ij,

majta a'áa já'tyeej huá'puatyej nyinyi'ra'aj metyi'séeraj je'ej nyaj tyi'tíj jin rijcaj.

¹⁰ A'íj nu jin huo'tájaaxiejvi'ri' néijmi'caa a'íimaj i tyeíttyee,

nyajta a'yan tyu'taxájtaca' tíjin: "A'náj tina'aj mu je'ej pua'aj tyí'mua'tzej i jutzájta',

majta quee a'náj jaxie've' maj jáamua'tyij je'ej nyej nyáaj tyí'ijta."

¹¹ A'íj nu nyij jin nyú'camui'ij a'yan nyetya'tányaratziiri'

maj quee a'náj ujo'tyárutyij jo'maj ja'huóoso'pe'en nyajamuan.

¹² Nye'ihuáamua', tyámua' xu'uj mua'aj tí'ij quee síj tí ja'mua jitze ajtyáma'can je'ej pua'aj tyi'tyúucha'íj i jutzájta', nusu tiquee ajta che'

tyá'tzaahuatye'ej, ti'ij a'íjna jin ajtára'nyij i Dios jimi ti júurij.

13 Sulu siata'aj ca'nyíjra'aj huatóoa'an séej siajta séej jamuán a'náj tina'aj, ijíj siaj siooj júurij, ti'ij quee síj tye'tyánaamuan i jutzájta' tyi'táj jime' ti hue'tzij pué'een ajta je'en a'íjna jin je'ej pua'aj huárinyij.

14 Ji'nye a'yaa pu ityájma tyi'táj tyí'taci'tyij jamuán i Ciriístu', títua'aj tyetyo'táviicue' tyaj a'náj tina'aj tyámua' eenye' 'asta na'aj quee néijmi'i tye'entyipua'rej, a'yájna tyati'ij tye'ejchó'va'ca'aj tya'ti'ij huatyátahuij.

15 A'íj pu jin a'yan tyá'xaj i yu'xarij jitze tijin: Títua'aj mua'aj ijíj siáanamuj je'ej ti i Dios tyí'xaj,

caxu tyi'tyánaamuan i jutzájta', mati'ij a'íimaj i maj quee jáanamujri'.

16 ¿A'tyaanyíj maj a'íin pué'een i maj quee ja'rá'astej mati'ij jáanamujri' i nyúucaria'ra' i Dios? A'íimaj mu a'íin pué'een i Moisés ti hui'rájtoj a'ájna a Egipto.

17 Ajta a'íijma i Dios ti huá'puatyej nyinyi'ra'aj huá'jaaxiejvi' a'íimaj mu a'íin pué'een i maj ootyá'itzee i jimí, majta je'en huá'cuii a'ájna jo'táj quee já'tyi'táj.

18 A'íi mu majta a'íin pué'een i ti Dios hua' jime' a'yan tya'tóoratziiri' mej mij quee a'náj ujo'tyájrutyej jo'maj ja'huóoso'pe'en, a'íjna jime' maj quee ja'antzaahuaj.

19 A'yaa pu tyi'ja'yájna, a'yaa tu tyá'mua'reej tiquee a'yan tyihuo'ci'ij maj ujo'tyájrutyej, ji'nye camu tyá'antzaahuaj.

4

¹ A'íj pu jin, ijíj tu ooj je'ej tyí'rij tí'ij táahuire'en a'íjna i Dios tí jin tya'tóoratziri' tyej tyij ujo'tyájrutyey jo'tyaj ja'huátaso'pe'en, tyiche' tyámua' tyi'huátacha'in, tí'ij quee sáij tyi'tíj jin ootyá'itzeere'en ajta je'en quee jáaci'tyij tí a'áa jo'tyájrutyey.

² Ji'nye ityáj tu ja'ancuriáa' a'íjna i nyúucarij i Dios tí jin tí'rátosij, ajta a'íjma capu huo'tyáhuíi mati'íj jáanamujri', ji'nye camu a'yan huaríj tí'ij tyé'ijtaca'aj i nyúucarij maj jáanamujri'.

³ Tyajta ityáj, i tyej tyá'antzaahua, ityáj tu a'áa jo'tyárutyij jo'tyaj ja'huátaso'pe'en, a'íjna i tí Dios jin a'yan tyu'taxájtaca' hua' jime' tíjin:

A'íj nu jin nyú'camuí'ij nyetya'tányaratziri', mej mij quee a'áa jo'tyájrutyey jo'maj nyajamuan ja'huóoso'pe'en.

Ajta i Dios jimi pu'rij néijmi'i tyí'ci'piihuaca'aj tí'ij na'aj yeetyátaahuaca' i cháanacaj,

⁴ ji'nye a'yaa pu tyá'xaj i yu'xarij jitze a'íjna jime' i xicáara' ta'ráahua'puaj tíjin:

Dios pu huóoso'pej tí'ij ja'antyci'íj i tí jin tyu'muáriej a'ájna xicáara' jitze i ta'ráahua'puaj.

⁵ Ajtáhua'aj pu a'yan tyá'xaj yu'xarij jitze tíjin:

Camu a'áa jo'tyárutyij jó'nyaj huaja'tá'caa mej mij huóoso'pe'en.

⁶ Ajta móoche' mu séecan á'itzeere' maj a'áa jo'tyájrutyey jo'maj jamuán ja'huóoso'pe'en i Dios, a'íimaj i maj quee a'áa jo'tyájrupij, a'íjna

jìme' maj quee ja'rá'astijrej a'íjci i nyúucarij i Dios ti jin hui'ratonyíche'.

⁷ A'íj pu jin i Dios arí ajtáhua'aj séej xicáara' jítze tya'táraj ajta a'yan jaatamua'aj tíjin: "íjij", a'íjna pu jimi a'yan ará'tyeej tyaataxájtaca' i David a'náj ti a'yan atyojo're'nyesij, a'yaa pu tyu'taxájtaca' tíjin:

Típua'aj íjij mua'aj siáanamuj je'ej ti tyí'xaj i Dios,

caxu tyi'tyánaamuan i jutzájt'a'.

⁸ Ji'nye típua'aj a'íjna i Josué huo'tá'nyijche' maj huóoso'pe'en a'íjma i maj Israel jítze ajtyáma'can, capu i Dios a'yan tyataxáatajche' ajtáhua'aj séej xicáara' jítze.

⁹ A'íj pu jin óoche' á'ítzeere' hua' jimi i tyeítysteristyamua'me'en i Dios mej mij jamuán huóoso'pe'en,

¹⁰ Ji'nye a'íjna i a'tíj ti a'áa jo'tyárutyij jo'tíj i Dios tyihuaja'tá'caa ti'ij a'tíj huóoso'pe'en, a'yaa pu tyá'ci'tyij ti huóoso'pe'en i ti jin tyí'muarie' tí'ij ajta Dios tyi'huóoso'pej.

¹¹ A'íj pu jin, tyiche' ca'nyíjra'aj huatáta'an tyej tyij tyámua' eenye' ajta ij táaci'tyij tyaj a'áa jo'tyájrutyey jo'tyaj ja'huátaso'pe'en, ta'aj ij quee a'tíj a'yan rijcaj matí'ij jájcuaj imuáj huaríj i maj quee tyá'antzaahuaj.

¹² Ji'nye a'íjna i nyúucaria'ra' i Dios, a'íj pu júurij ajta néijmi'i putyí'uurej. Ajta jéetze' tyí'huiire' quee i chúun ti juxa'aj tya'antámuamuaa, a'íj pu tyáru'pij i xiéjnyu'caria'ra' jítze i tyéviij, ajta i mua'tzíiria'ra' tzajta', ajta jaayí'tin ti jáamua'reej

je'ej ti sáij tyí'mua'tzej, ajta je'ej ti sáij tyá'xie've' i juxiéjnyu'caa tzajta' ti'ij tyi'táj jin je'ej huárinyij.

¹³ Ajta néijmi'i i Dios ti tyú'taahuaca' capu tyi'táj i'ríj ti'ij jimi huatyóo'avaaj, néijmi'i pu jimi tyí'sejre', ajta a'yan tyúuxie've' tyaj néijmi'i jimi huatátasejrataj.

Jesús pu a'íin pué'een i ti jéetze' va'cán jin tyi'tyéjvee

¹⁴ A'íjna i Jesús, i ti yójra' pué'een i Dios, a'í pu a'íin pué'een i ti tajimí va'cán jin tyi'tyéjvee i Dios jimi, ajta arí tajapúa' jo'o'jnyéj. A'íj pu jin tyiche' tyámua' eenye' i tyaj jitzán tyá'tzaahuatye'.

¹⁵ Ji'nye a'íjna i ti tajíme' va'cán jin tyi'tyéjvee i Dios jimi, a'í pu jaayí'tin ti'ij tá'ancu'vaxi'in a'íjna jime' tyaj quee taca'nyej i tatzájta', ji'nye a'í pu ajta a'yan tyaapuéjtzitariaca' tyati'ij ityáj, ajta a'íjna capu a'náj tyi'táj jin ootyá'ítzee.

¹⁶ Tyiche' taxáahuaj ajtyáxiirej jo'táj jo'tyéjvee i ipuárij i ti jitzán acájca i Dios ti jéehua taxie've', ti'ij a'íin tá'ancu'vaxi'in ajta je'en táahuiire'en tyati'ij á'viicue'ria'aj.

5

¹ Néijmi'i i maj va'cán jin tyí'huiire' i Dios jimi, a'í mu a'yan tyihua'vá'huosij i tyeítyee, mej mij a'íjna jin antyúumua'reeriaj mej mij hua' japua huatányuunyij i Dios jimi, ajta mej mij tyu'támu'vejritaj i Dios jimi, majta ya'muáatyee huatámu'vejritaj a'íjci jime' i maj jin ootyá'ítzee.

² Ajta a'íjna i ti tyi'táj jin tyi'tyéjvee a'íimaj mu tyé'ijtye' i tyeítyee, a'íj pu jin i'ríj ti'ij

hua'ancu'vajxi'in a'íimaj i maj quee tyi'tíj mua'reej, majta i maj tyi'tíj jin á'itzeere' i Dios jimi,

³ ajta a'íjna jime' ti quee juca'nyej a'íj pu jin juxie've' ti anaquéej tyu'támu'vejritaj a'íjna jime' ti a'íin ootyá'itzee i Dios jimi, ajta je'en a'íjma jime' i tyeítyee i maj a'yan cha'taj mana'aj tyi'tíj jin tyityo'tyá'itzeerej i Dios jimi.

⁴ Capu i'ríj ti a'tíj jusíj a'íjna jin tye'entyájrutyey, sulu Dios pu a'yan tyaata'íjtye'sij, a'yájna ti'ij tyaata'íj a'íjci i Aarón.

⁵ A'yaa pu cha'tána'aj, a'íjna i Ciríistu' capu jusíj antyúuhuoj ti'ij va'cán jin tye'entyájrutyey, sulu Dios pu a'íjna jin tye'entyáaruujtyey, ji'nye a'í pu a'yan tyaaté'exaa tijin:

Muáaj paj nyiyóoj pué'een,
ijíj nu a' táataj pue'éenye'ej na'mej.

⁶ A'yaa pu ajtáhua'aj tyaaté'exaa i yu'xarij jitze tijin:

Muáaj paj jusén jime' va'cán jin tyi'tyaváaj puá'mej i Dios jimi

a'yájna ti'ij ajta a'íjna i Melquisedec.

⁷ Ti'ij ooj i Ciríistu' a'yan séjria'ca'aj i cháanacaj japua, a'yaa pu jéehua tyu'tyéenyuj ajta huóoyiinyaca' a'íjna jimi i Dios, i ti a'yan tyeeyí'tin ti japuan huatányuunyij ti'ij quee huámu'i'nyij, ajta néijmi'i tya'rá'astej, a'íj pu jin i Dios jáanamujri'.

⁸ A'yaa pu'ij a'íjna i Ciríistu', i ti yójra' pué'een i Dios, a'yaa pu tyapuéetzitarej ti'ij ij jáamua'reeri' i ti néijmi'i tya'rá'astijre,

9 ajta ti'ij néijmi'i jin tyámua' huaríj, aj pu'ij a'íjna jin tye'entyájrurij ti'ij a'ín hui'rátoonyij jusén jime' néijmi'caa i maj jimi tyá'tzaahuatye',

10 ajta i Dios a'íjna jin tye'entyáaruujtyej ti'ij va'cán jin tyu'tyáhuire'en i Dios jimi, a'yájna ti'ij ajta tyu'tyáhuire' a'íjna i Melquisedec.

Maj jéetze' tyámua' tyá'antzaahuatye'en i Dios jimi

11 Jéehua tu tyajá'mua'ixaatye' a'íjci jime', ajta tyési' tyej tyij tyámua' naa tyajamuaaté'exaatye'en, ji'nye caxu mua'aj jiye'tzín yo'itéej xá'ju'un.

12 Maj siajta seríj á'tyeej, pu'ríj a'yan tyi'xá'pu'i'ntacaj siaj sij mua'aj tyihuó'mua'tyej, maj siajta quee caxu, sulu a'yaa pu tyúuxie've' ti a'tíj ajtáhua'aj tyajamuáamua'tyej a'íjna jime' i nyúucarij i maj jin huatyóohuij. A'yaa xu een mati'ij a'íimaj i ti'ríij maj jumua'tij léechij ya'caa, maj quee xu yó'japui'ra' i cue'ráj.

13 A'íimaj i maj i léechij jin júurij a'yaa mu een mati'ij i ti'ríij i maj móoj huá'tzi'tyej, a'íj mu jin quee xu yó'itej a'íjci i nyúucarij i maj jin tyihuo'muá'tyej je'ej ti sáij tyi'tyúucha'ij i Dios jimi.

14 A'íjna i nyúucarij a'yaa pu tyí'huire' ti'ij i cue'ráj i maj jacua'caa i maj huáasij, i maj meríj jamua'reej tyi'tíj ti xá'pu'i' ajta i ti'quee xá'pu'i', ji'nye mu'ríj jaayí'tin a'íjci jime' maj tyámua' tyityetyúucha'ij i Dios jimi.

6

¹ A'íj pu jin tyiche' huaju'un tyej tyij jéetze' huahuóse'en i Dios jimi, tyata'aj tyij jéetze' jáari'rej i nyúucaria'ra' i Ciriístu'. Tyiche' quee a'íj tyana'aj namuajraj i nyúucarij ti jime' jaxaj tyej tyij seequéj tyú'mua'tyij, a'íjci jime' i yi'ráj tíquee tyi'tíj huiire' i Dios jimi, nusu i nyúucarij ti jaxaj tyej tyij tyá'antzaahuatye'en i Dios jimi,

² je'ej maj tyitaamuá'tyej tyej tyij huái'huaca' i Ciriístu' jitzán ma'can, nusu i tyaj hua'vá'muarie'xi'in a'íjma i maj tyá'tzaahuatye', ajta a'íjna jime' i nyúucarij ti jaxaj a'náj maj huatájuuritaj a'íimaj i maj meríj huácuij, ajta ti i Dios huá'xijtye'en séej ajta séej je'ej ti tyá'ci'tyij jusén jime'.

³ A'yaa tu néijmi'i jin rinyij tipua'aj i Dios a'yan tyitatá'care'en.

⁴ Ji'nye a'íimaj i ja'antzaahuaj i nyúucarij ti a'yan tyi'ja'yájna, mu'ríj jaamua'aj a'íjna i Dios ti huo'tapuejve, majta ja'ancuriáa' i júuricama'ra' i Dios,

⁵ a'íi mu majta jaataxié'vej a'íjci i nyúucarij ti jéehua tyí'huiire' i Dios ti jimi jo've'mej, majta ja'ancuriáa' a'íjna i ti jin i Dios tyu'ta'íjtaj jusén jime',

⁶ tipua'aj a'íimaj majtáhua'aj je'ej pua'aj huárinyij, capu che' je'ej tyí'rij mej mij majtáhua'aj jitzán ajtyáhuiixi'in i Dios, ji'nye a'íi mu majtáhua'aj jó'tateesij i cúruuj jitze a'íjci i ti yójra' pué'een i Dios, majta hua' tzajta' i tyeítyee jaatyáxaahuataca'.

⁷ A'yaa mu een ti'ij i chuéj i maj japan

huáviiyaca' ajta je'en néijmi'i i chuéj tzajta' ajo'cárutyij i jájtyij, aj pu'ij japuan tye'ejnyésij i ti tyu'tyáhuüre'sij a'íjma jimi i maj japuan tyu'huástej,

⁸ ajta tipua'aj japuan ajnyéj a'íjna i tzícare'ej, ajta a'íjna i ti jéehua tyi'tyáxamue', capu tyi'tíj huüre' a'íjna i chuéj, aj pu'ij a'yan tye'mej ti i Dios je'ej pua'aj ja'uurej, ajta je'en jaatyáteeraj.

⁹ Tyij tyajta a'yan tyajá'mua'ixaatye', mua'ajmaj nye'ihuáamua' mu tyaj jéehua já'muaxie've', a'yaa tu tyámua' tyá'mua'reej siaj mua'aj a'ín pué'een i siaj tyámua' tyityaajú' tí'ij jamuáahuüre'en.

¹⁰ Ji'nye Dios pu tyámua' rinyij ja'mua jimi, ajta quee yo'huá'xij je'ej siaj tyu'muáriej, ajta a'íjna jime' siaj huo'taxié'vej i Dios jitze maj ajtyáma'can, a'yájna siati'ij siooj ricij.

¹¹ A'yaa tu tyá'xie've' siaj mua'aj a'yan síj ajta síj tyúusejrataj siaj jutyamua've' a'íjna jime' je'ej siaj tyí'muarie', ta'aj ij néijmi'i a'yan atyojo'ré'nyeje'ej siaj tyi'ijchó've'.

¹² Catu jaxie've' siaj huí'na'sa'aj, sulu siata'aj a'yan huárinyij mati'ij a'íimaj i maj tya'ancuriáa'sij i ti jin Dios tyihua'táratziiri' a'íjna jime' maj tyá'tzaahuatye' majta néijmi'i jin tyo'táviicue'ri'.

¹³ Tí'ij i Dios a'yan tya'táratziiri' a'íjci i Abraham, a'íi pu a'yan tyaaté'exaa i junyúucaaa jime', ji'nye capu aja'ja'tíitaca'aj ti jéetze' va'cán jin tyi'tyávaaca'aj tí'ij nyúucarij jin tya'táratziij,

¹⁴ a'yaa pu tyaaté'exaa tíjin: “Nyáaj nu jéehua muaatyáhuüre'ej, nyajta huo'támui'rej a'íjma i

maj muéetzij jitze eerama'cáantaj muá'ju'un."

¹⁵ Ajta a'íjna i Abraham a'tyéevi'ij pu tyu'chó'vej juxié'vi'ra' jime', aj pu'ij ja'ancuriáa' a'íjna i ti jin Dios tya'táratziiri'.

¹⁶ Tipua'aj i tyeítýee tyi'tíj jin metya'tóoratzi, a'íj mu jimi tya'tóoratziiraj i ti jéetze' va'cán jin tyi'tyéjvee mequee a'íimaj, ajta mati'ij tyi'tíj a'yan tyu'taxáj, a'yaa mu tyá'mua'reej ti a'yan tye'mej je'ej maj meríj tyaaxá'pui'intarej, a'íj pu jin quee che' je'ej tyí'rij maj seequéj tyaataxáj.

¹⁷ A'yaa pu'ij, Dios pu a'yan tyaaxá'pui'intarej ti'ij huo'taséjratye'en tyámua' naa a'íimaj i ti huá'ci'tyij je'ej ti a'ín tyihua'táratziiri', mej mij jáamua'reej tiquee seequéj ja'uurej a'íjci i ti jin arí a'yan tyaaxá'pui'intarej. A'íj pu jin a'yan tya'tóoraj ti néijmi'i jin a'yan huárinyij je'ej ti tyu'taxájtaca'.

¹⁸ A'íjna i ti tyí'hua'puaj tiquee i'ríj ti seequéj jáa'uurej, ti ajta quee i'ríj ti Dios jaatyáahue'taj, a'íj tu jitze huatyátaca'nyej ti'ij Dios táahuiire'en tyajta a'íjna jitze tyí'ca'nyej je'ej ti a'ín tyitaatá'ityájma.

¹⁹ A'íjna i tyaj jin jajchó've', ca'nyíjra'aj pu tatá'caa ti'ij quee tyi'tíj ta'itziitya'aj i tatzájta', a'yájna ti'ij i báarcuj a'íjna jitze tyúuca'nyej i tyapúusti' ta'cáatojvi. A'íjna i tyaj jin tyi'ijchó've' tajapuá pu je'ráma'can, huárita' a'íjna i cíxurij ti jé'ta' ja'cáavii,

²⁰ jo'tij i Jesús anaquéej jo'tyájrurij ti'ij tajapuá huatányuunyij, ajta a'íjna jin tye'entyájrurij ti'ij va'cán jin tyu'tyáhuire'en i Dios jimi jusén jime', a'yájna ti'ij ajta a'íjna i Melquisedec.

7

Jesús pu jéetze' va'cán jin tyi'tyéjvee quee a'íjna i Melquisedec

¹ A'íjna i Melquisedec a'íi pu rey jin tyi'tyávaaca'aj a'íjma jimi i maj Salem já'chajca'aj, ajta va'cán jin tyi'tyávaaca'aj i Dios jimi. Ti'ij Abraham mupu já'ajvej ti'ij néijmi'caa antyimue'tij a'íjma i maj rey jin tyityatatyá'ca'aj, a'íi pu i Melquisedec ujó'mej ti'ij ij ja'antynájchaca' a'íjci i Abraham, aj pu'ij tyámua' tyeetyájtoo,

² aj pu'ij i Abraham tyaatá' tamuáamuata' pua'mácan ti a'íjna jitze ajtyáma'can i ti tyu'mué'tij jo'maj jo'nyó'sej. Ajta a'íjna i maj jin a'yan jatamuá'muaj tijin Melquisedec, a'yaa pu huatóomua'aj tijin, I rey ti tyámua' naa tyí'ijta, ajta a'íjna i ti rey jin tyi'tyéjvee a'ájna a Salem, a'yaa pu huatóomua'aj tijin, Rey ti tyámua' tyi-huá'cha'ij mej mij juxáahuaj ajo'cháatime'nyij.

³ Capu je'ej ámiteere' a'tíj ti táatajra', nusu a'tíj ti náanajra' pué'een, capu ajta je'ej ámiteere' a'tíj ti jitze eeráma'can, nusu a'náj ti huanie'huaca', na'ríij a'náj ti huamuí', a'íj pu jin, a'yaa cha'tána'aj tin huasé'rin ti'ij ajta i yójra' i Dios, i ti va'cán jin tyi'tyéjvee jusén jime'.

⁴ Ajta a'yájna, siata'aj tyámua' tyeeséj ti jéehua juxié'va'ca'aj a'íjna i Melquisedec, a'íj pu jin i Abraham tyaatá' a'chu tamuáamuata' pua'mácan, ti a'íjma jitze tye'ejtyáma'cantaca'aj i maj rey jin tyityatatyá'ca'aj i ti hua'antyimue'tij.

⁵ A'yájna ti'ij tyá'xaj i nyúucarij Moisés ti jo'yú'xaca', a'íimaj i maj Leví jitze eeráma'can

i maj majta tyi'tíj jin tyityatatyj i Dios jimi, a'yaa mu tyityaatóoci'puaj maj huo'táhuavii i tyeítyee tamuáamuata' pua'mácan i maj tyí'ijcha'ij, tyij majta hua' ihuáamua' pué'een nusu majta i Abraham jitze eeráma'can mati'ij a'ímaj.

⁶ Ajta a'íjna i Melquisedec, capu a'íjna jitze eeráma'cantaca'aj i Leví, a'íi pu ajta ja'ancuriáa' tamuáamuata' pua'mácan a'íjna jimi Abraham, je'ej ti i Dios tyi'tíj jin tya'tóoraj a'íjna jimi i Abraham. A'yaa pu a'íjna jin i Melquisedec tyámua' tyeetyájtoo a'íjci i Abraham,

⁷ ajta quee i'rij ti a'tíj a'yan tyaataxáj yee capu a'yan tyi'ja'yájna ti a'ín jéetze' va'cán jin tyi'tyéjvee i ti tyámua' tyihua'tá'caa.

⁸ Ajta íyan i cháanacaj japua, a'ímaj i maj tya'ancuriáa'vej i ti tamuáamuata' tya'rá'asej a'íi mu pué'een i tyeítyee i maj cui'caa, ajta i yu'xarij jitze a'yaa pu tyá'xaj a'íjci i Melquisedec ti'ij i ti ooj júurij.

⁹ A'yaa pu tyí'rij tyaj a'yan tyaataxáj tijin a'ímaj i maj Leví jitze eeráma'can, i maj majta tya'ancuriáa'vej i ti tamuáamuata' tya'rá'asej, a'íi mu tyu'nájchitaca' a'íjna jimi i Melquisedec ti'ij a'ín tyaanájchi i Abraham,

¹⁰ ji'nye ti'ij a'íjna i Melquisedec eerájraa ti'ij ja'antynájchej a'íjci i Abraham, a'íi mu meríj jitzán séjria'ca'aj i maj jitzán eerama'cáantaj muá'ju'un.

¹¹ A'ímaj i maj Israel jitze ajtyáma'can a'íj mu ancuriáa' i nyúucarij a'íj ti jitze eeráma'can i Leví. Ajta ijíj, a'ímaj i maj va'cán jin tyityatatyá'ca'aj majta tyámua' eenye', capu

juxié'va'caj ti síij huataséjre'en ti ajta va'cán jin tyi'tyéjvee, capu che' a'íj ti jitze eeráma'can i Aarón sulu a'íj ti jitze ajtyáma'can i Melquisedec.

¹² Ji'nye mati'íj seequéj jáaruuj i maj jin tyityatatyíj, a'yaa pu ajta tyúuxie've' maj seequéj jáa'uurej i nyúucarij i maj jin tyu'ta'íjtaj,

¹³ ajta a'íjna i tavástara', i ti ja'xaj i yu'xarij jitze, séej pu tyeítyeera' jitze ajtyáma'can, i tiquee eexúj a'náj a'tíj tyi'tíj jin eerájraa tí'ij tyu'tyáhuíire'en i Dios jimi.

¹⁴ Ji'nye tyámua' tu tyá'mua'reej ti i tavástara' Judá jitze eeráma'can, ajta i Moisés capu a'náj tyi'tíj huataxájtaca' a'íjma tyeítyeera' jitze ma'can, tí'ij huo'taxájtaca' i maj va'cán jin tyityetya'úuj muá'ju'un i Dios jimi.

¹⁵ Ajta a'yan tyámua' naa tyé'miteere', tipua'aj a'íjna i ti huataséjre a'yan cha'tána'aj va'cán jin tyi'tyávaacaj tí'ij a'íjna i Melquisedec,

¹⁶ ajta quee a'íjna jin tyi'tyávaaca'aj je'ej maj tyo'yú'xaca' a'íjma i tyétyacaa i maj cui'caa, sulu a'íj pu jin tye'entyájrurij a'íjna jime' ti júurij ta'mej jusén jime'.

¹⁷ Ji'nye a'yaa pu i Dios tyaataxájtaca' tíjin: Muáaj paj jusén jin va'cán tyi'tyaváaj puá'mej, a'yájna tí'ij i Melquisedec.

¹⁸ A'yaa pu'ij a'íjna i nyúucarij ti i Dios anaquéj jaatyájtoo a'íjma jimi i maj Israel jitze ajtyáma'can, capu juca'nyajca'aj a'íj pu jin quee tyi'tíj je'ej tyu'tyáhuíi,

¹⁹ ji'nye a'íjna i nyúucarij Moisés ti jaatyájtoo capu tyi'tíj tyámua' huáruuj, a'íj tu jin séej jimi

tyi'ijchó've' i nyúucarij ti jéetze' tyámua' een, tyej tyij a'íjna jin ajtyáxiirej i Dios jimi.

²⁰ Ajta i Dios a'íjna jin tya'tóoraj i junyúuca a jime'. Majta a'íimaj i maj va'cán jin tyi-tye'entyájrurij capu i Dios junyúuca tyu'tá' a'íjma jimi,

²¹ ajta i tavástara', a'yaa pu a'íjna jin tye'entyájrurij i nyúucarij jime', ji'nye a'yaa pu tyá'xaj i yu'xarij jítze tijin:

Tavástara' pu arí a'yan tya'tóoratziiiri', a'íj pu jin quee juhuárita' huaré'mej.

Tavástara' pu va'cán jin tyi'tyaváaj ta'mej jusén jime'.

²² A'yaa pu'ij, Jesús pu a'íin pué'een i tyaj jin jamua'reej ti jéetze' tyámua' een a'íjna i nyúucarij ti jájcuaj i Dios ti jin tya'tóoraj ityájma jimi.

²³ A'íimaj i maj ará'tyeej va'cán jin tyi'huiiria'ca'aj i Dios jimi, mamuí'caaj, ji'nye a'íi mu cui'caria'aj, a'íj pu jin quee i'riitaca'aj maj jusén jin júurij,

²⁴ ajta i Jesús a'íi pu jusén jin séejre', ajta i ti jin va'cán tyi'tyéjvee i Dios jimi capu a'náj antyipua'rij.

²⁵ A'íj pu jin pújoorej ti hua' japua huatányuunyij a'íjma i maj ajtyáhuiixij i Dios jimi a'íjna jítze ma'can i Jesús, ji'nye a'íi pu jusén jin júurij, ta'aj ij hua' japua huatányuunyij.

²⁶ A'íj pu jin i Jesús a'íin pué'een i ti va'cán jin tyi'tyéjvee i tajitzé juxie've'. A'íi pu ji'rénnya'aj séejre' i Dios jimi, ajta quee tyi'tíj á'ítzeere', capu je'ej pua'aj tyi'tyúucha'íij matí'ij i séecan i maj

je'ej pua'aj tyí'tyesejre' i Dios jimi, ajta tajapuá já'sejre'.

²⁷ Capu a'yan tyí'sejre' mati'ij i séecan i maj majta tyityetyu'uj i Dios jimi, i maj ya'muáatyee cui'caa mej mij huo'támu'vejritaj jujíme' majta je'ej a'íjma jime' i jutyéityeristyamua'. Ajta i Jesús, a'yaa pu séej na'aj tyu'tóomu'vejritaca' ta'aj ij jusén jin néijmi'caa huatyáhuüre'en.

²⁸ Ajta a'íjna i nyúucarij Moisés ti jaatyájtoo, a'íjma pu antyíhuooca'aj i tyeítyee mej mij va'cán jin tyu'tyáhuüre'en i maj majta quee tyámua' éenye'ej i jutzájta', ajta a'íjna i nyúucarij i Dios ti jin tya'tóoraj, a'íj pu antyíhuo i juyó, ti tyámua' een jusén jime'.

8

Jesús pu a'íin pué'een i ti va'cán jin tyi'tyéjvee u tajapuá

¹ Ajta i ti jéetze' juxie've' i tyaj jatyáxajta a'íi pu a'íin pué'een ti síij va'cán jin tyi'tyéjvee i Dios jimi ti'ij tajapuá nyuUCAaj, ajta uja'ajcáayixij muáca'ta' i Dios,

² ajta va'cán jin tyi'tyéjvee u tyeyúuj tzajta', a'íjna i ináamuaj ti tzáahuatyira'aj jin já'sejre' i Dios jimi, tavástara' ti ja'ajtaahuaca' camu a'íimaj i tyeítyee.

³ Néijmi'i i maj va'cán jin tyityetyu'uj, a'íj mu jin antyíhuaviihuaca' mej mij tyi'táj tyu'tapuéjve'en majta tyu'támu'vejritaj, a'íj pu jin a'yan tyúuxie've' ti i Ciríistu' ajta tyi'táj huatámu'vejritaj.

4 Típua'aj a'íin a'yan huatyávaacaj i cháanacaj japua, capu i'ríitacajche' ti va'cán jin tyu'tyáhuüre'en i Dios jimi, ji'nye mu'rij a'yan séejre' i maj a'íjci jin antyúumua'reej mej mij tyu'támu'vejritaca' majta tyu'tapuéjve'en i Dios jimi, a'yájna ti'ij tyé'yu'si' a'íjna jitze i yu'xarij Moisés ti yan jaatyájtoo.

5 Majta a'íimaj i maj va'cán jin tyí'huüre', a'yaa mu a'íjna jin tyityetyu'uj ti a'yan séejre' ti'ij quéenyi'istaria'ra' i jútye' ti já'sejre'. Tyajta a'yan tyá'mua'reej maj quéenyi'istarij pué'een i jútye' ti já'ma'can, ji'nye ti'ij i Moisés uhu-atyóochej ti jaatyátaahuaj a'íjci i ináamuaj Dios pu a'yan tyaaté'exaa tijin: “Pata'aj néijmi'i jin a'yan huárinyij, je'ej nyaj tyimuaataséjra a'ájna i jiríj japua.”

6 Ajta i ti tajimí va'cán jin tyi'tyéjvee, a'íi pu ja'ancuriáa' ti a'íjna jin tyu'tyáhuüre'en i ti jéetze' jí'ren i Dios jimi, a'íi pu a'íin pué'een i ti tajapuá huatányuusij, ajta a'íjna jitze aróoca'nyej i ti jéetze' tyámua' een i Dios ti jin tya'tóoraj.

7 Típua'aj a'íjna nyúucarij i ti jin anaquéej i Dios a'yan huaríj tyámua' éenya'cajche', capu a'yan tyuuxié'va'caj ti'ij ajtáhua'aj séej i nyúucarij huátyoonyij i ti jin tya'tóoratzij.

8 Ajta i Dios a'yaa pu tyihuo'séj maj a'íimaj i tyeítjee quee tyámua' éenye'ej, a'íj pu jin a'yan tyu'taxájtaca' tijin,

A'yaa pu tyí'xaj i tavástara' tijin: A'yaa pu atyojooma'aj ta'mej,

nyej nyij jájcuan i nyúucarij huo'tá'sij a'íjma i
maj Israel jitze ajtyáma'can,

nyajta a'íjma i tyeítteristyamua'me'en i Judá.

⁹ A'íjna i nyúucarij, capu a'yan éenye'ej ta'mej
ti'ij i nyaj huo'ta' i já'muahuasimua'ci'ij,

nyati'ij hua'naví'raj hua' muáca' jitze

nyahui'ráavi'tij a'ájna a Egipto,

majta a'íimaj camu a'yan huaríj je'ej nyaj tyi-
huo'ta'íj i nyúucarij jitze,

a'íj nu jin ahuojoohuá'xij, a'yaa pu tyí'xaj i
tavástara'.

¹⁰ A'íjna i nyúucarij i nyaj jin tya'tányarasij
a'íjma jimi i maj Israel jitze ajtyáma'can,

ti'ij tye'entyipuá'ren a'ájna xicáara' jitze,

a'íi pu a'íin pue'éenye'ej ta'mej, i ti jime'
tavástara' a'yan tyí'xaj tijin,

A'yaa nu tyeetyátoosij i nyenyúucaa
hua'mua'tziira'aj jitze,

nyajta i hua'xiéjnyu'caa tzajta'.

Nyáaj nu hua' Dios pue'éenye'ej na'mej,

majta a'íimaj nyetyeítteristyamua' mu
pue'éenye'ej muá'ju'un.

¹¹ Capu che' a'yan tyuuxié've'ej ta'mej maj séej
jamuán majta séej,

tyi'huómua'tyej mej mij jáamua'tyij i
tavástara',

ji'nye néijmi'i mu nyamua'tyáaj muá'ju'un,

ti'ij na'aj i ti jéetze' cíleen ajta i ti jéetze' vásti'.

¹² Nyáaj nu tyihuo'tú'uunyi'raj i maj jin je'ej
pua'aj huaríj,

nyajta quee che' a'náj jo'támua'reerij i maj jin
ootyá'itzee.

13 Tí'ij i Dios a'yan tyá'xajta ti jájcuacan huatyátoosij i nyúucarij, a'yaa pu huatóomua'aj ti i nyúucarij arí mí'ma'can i ti anaquéej hua' jimi jaatyájtoo, ajta i ti arí mí'ma'can ti ajta quee che' tyi'tíj huüre', a'íi pu'ríj antyipua'rij.

9

A'íjna i ináamuaj ti a'yan séjria'ca'aj i cháanacaj japua

¹ Ajta a'íjna i nyúucarij ti anaquéej jaatyájtoo, a'yaa pu tyé'yu'si'huaca'aj je'ej maj huárinyij mej mij jaatyáanajche i Dios, a'íjna tzajta' i ináamuaj ti a'yan séjria'ca'aj i cháanacaj japua.

² Ajta i ináamuaj a'yaa pu éenye'ej ájtaavijhuaca' jé'ta' ootanámi'huaj, ajta i ta'nájcaj jitze a'yaa pu tya'rátyapuaaca'aj tijin jo'tij naa tyejé'een, jo'tij jo'tyávaaca'aj a'íjna i ti antyitáatime, ajta a'íjna i méesaj ti japuan anja'ajmuaanyica'aj i páan i Dios ti jimi huatyátuiihuaca'.

³ Ajta huárita' a'íjna jitze i cíxurij ti je'tyáa'sej, a'yaa pu tya'rátyapuaaca'aj tijin "Jo'tij i Dios huápu'ij tyámua' naa tyojo'ruuj",

⁴ a'áa pu ooroj jin ja'ajtaavijhuaca'aj i maj japuan tyu'támu'vejritaj cítzive'rij jime', ajta a'íjna i chí'ra'an ti ooroj néijmi'que' cámejri'huaca'aj. Ajta a'íjna tzajta' i chí'ra'an xá'rij pu iirácatyij ti ooroj jin taavijhuaca'aj i ti tzajta' uhuáaca'aj i cue'ráj i maj a'yan jatamuámuatya'aj tijin maná, a'úu pu ajta je'ráca'tyii a'íjna i Aarón tyaxu' ti arí aj-tanyáxi'ca'aj, ajta a'úun je'rámuaanyica'aj i

tyetyéj ti jitzán á'yu'si'huaca'aj i nyúucarij Dios ti jin anaquéej tya'tóoraj.

⁵ Ajta japuan a'íjci chi'ra'an a'áan mu hua'puaj já'sejria'ca'aj i maj tajapuá tyí'huiire' i Dios jimi, a'íi mu ju' anáj jin ja'vá'najca'aj a'íjci i chi'ra'an i Dios. Ajta ijíj capu a'yan tyúuxie've' tyaj néijmi'i tyu'taxáj tyi'tíj ti tzajta' séejre'.

⁶ Mati'ij tyámua' tyu'uurén, a'úu mu jo'tyáru'picha'aj muá'ju'un a'íjna tzajta' i ti a'nájca i ináamuaj, a'íimaj i maj va'cán jin tyí'huiiria'ca'aj i Dios jimi, mej mij a'yan huárinyij je'ej maj tyi'tíj jin tyitye'entyúumua'reeriaca'aj.

⁷ Ajta a'íjna jitze i ináamuaj ti je'tyáa'sej, síj pu'uj a'úun jo'tyáru'pij i ti va'cán jin tyi'tyéjvee, ajta séej na'aj a'úun jo'tyáru'pij séej nyinyi'ra'aj jitze, ajta ti'ij utyájrutyey, a'yaa pu tyúuxie've' ti a'íj hua'ásime'en i ya'muáatyee xuure', ti'ij jaatámu'vejritaj jujíme', ajta hua' jime' i tyeítyee, i maj quee jamua'reeriaj mo'tyá'ítzee i Dios jimi.

⁸ A'yaa pu a'íjna jin i júuricama'ra' i Dios tyí'tamua'tyey ti a'yan huatóomua'aj ti'quee xu tya'antácuun, tyej tyij utyájrutyey jo'tíj i Dios já'sejre', ji'nye óoche' pu séejre' i síj i ináamuaj.

⁹ Néijmi'i a'íjna a'íi pu a'íin pué'een i huá'yi'raj ijíj maj huátyeityee, ji'nye i maj a'yan tyá'astej a'íjci i yi'ráj, a'yaa mu tyí'puejve' majta tyí'mu'vejritaj i Dios jimi, ajta a'íjna capu tyámua' huá'uurej i hua'mua'tziira'aj jitze.

¹⁰ Ji'nye a'íi pu tyi'pué'een i maj jacua'caa majta i maj jaya'caa, na'ríj i maj jin hu- atyái'ihuaxi'in, néijmi'i pu a'yan tyí'een je'ej maj

jujímua'aj tyéejtyoj, ajta quee tyi'tíj huiire' 'asta na'aj quee i Dios seequéj jáa'uurej.

11 Ajta ijíj i Ciriístu' pu arí yatanyéj, ajta a'ín pué'een i ti va'cán jin tyi'tyéjvee i Dios jimi, ti'ij tyámua' tyitaatyátoonyij. Ajta jo'tij a'ín tyejé'ijtaj jéetze' pu tyámua' tyí'een, ji'nye camu i tyeítyee ja'ajtaahuaca'.

12 Ciriístu' pu a'úun jo'tyájrurij, capu ti'ij a'íjna i chíiutyee xuure' huatámu'vejritaj, nusu i visáaru'uj, sulu juxúure' pu jin tyu'nájchitaca', hua' jitze ma'can i tyeítyee jusén jime', a'íjna jime' i maj jin ootyá'itzee i Dios jimi.

13 A'yaa pu tyi'ja'yájna ti tyí'huirria'ca'aj a'íjma jimi i maj quee tyámua' een, maj a'yan jáa'uurej i Dios jimi, mej mij huo'tyá'iraxi'in a'íjna jime' i hua' xuure' i chíiutyee, majta i túuru'uj xuure', ajta i maj jacáraaxij i nasíra' i visáaru' i maj jaatyáatiej.

14 Ajta tipua'aj a'yan tyi'ja'yájnatan, jéetze' pu'ij tyí'huire' i xúuria'ra' i Ciriístu'. Ji'nye a'íj pu jitze ma'can i júuricama'ra' i Dios i Ciriístu' a'yan tyu'tóomu'vejritaca', ajta quee tyi'tíj jin a'ítzéeria'aj jaatyáhuirej, a'yaa pu een jin huaríj, tyej tyij jaatapuá'citaj siaj já'astijre' a'íjci i yi'ráj tiquee tyi'tíj huiire', tyej tyij jaatyáhuire'en a'íjci i Dios ti júurij.

I nyúucarij ti jájcuan jin i Dios tya'tóoratziiri'

15 A'íj pu jin i Ciriístu' a'ín pué'een i ti tyá'xa'pui'intare' a'íjna jitze i nyúucarij ti jájcuaaj, ajta a'íjna jime' mej mij tya'ancuriáan i ti tyihua'ci'tyij jájcuan jime', ji'nye Ciriístu' pu huamuí', a'íj pu jin tyihuo'tú'uunyi'ri' i maj jin

ootyá'itzee i Dios jimi, a'yaa pu'ij tyí'rij mej mij a'íimaj i Dios ti huo'tajé tya'ancuriáan je'ej ti tyi'tíj tyihua'táratziiri'.

¹⁶ Ajta ta'aj ij i yu'xarij tyu'ta'íjtaj, i ti jin a'tíj tya'tóoraj, a'yaa pu tyúuxie've' ti a'íjna i a'tíj anaquéej huámui'nyij ti'ij séej tyú'ci'tyij je'ej ti tyé'yus'i' i yu'xarij jitze.

¹⁷ Ji'nye a'íjna i yu'xarij capu tyi'tíj huüre' tipua'aj ooj júurij a'íjna i a'tíj ti a'íjci jin tya'tóoraj, sulu tipua'aj arí huámui'nyij aj pu'ij séej a'tíj tyí'ci'tyij je'ej ti tyé'yus'i' i yu'xarij jitze.

¹⁸ A'íj pu jin, a'íjna i nyúucarij ti Dios anaquéej jin tya'tóoratziiri', a'yaa pu ajta tyu'tóoxie'vej maj je'ráxire'en i ya'muáatyee xuure'.

¹⁹ Moisés pu a'yan tyihuo'tánamuajrastej néijmi'caa i tyeítyee, je'ej ti tyé'yus'i'huaca'aj a'íjna jitze i yu'xarij i maj jin tyí'íjtaca'aj, aj pu'ij té'ej a'íj tyí'á'aj i muxáj ti po'vij ajta i hisoopoj pi'istáa, ti'quij jaatyáaru'nyej i visáaru' xuure' jime' ajta i chíutyee xuure' jamuán i jájtyij, aj pu'ij a'íjna jaatyá'íiraxij i yu'xarij ti jíri', ajta huo'tyá'íiraxij néijmi'caa i tyeítyee.

²⁰ Aj pu'ij a'yan tyihuo'té'exaaj tijin: “A'íi pu a'íin pu'éen i xúure'ej ti jin Dios a'yan tyaaxá'puí'intarej mua'ajmaj jimi.”

²¹ Moisés pu ajta a'yan tyeetyá'íiraxij i xúure'ej jime' a'íjci i ináamuaj, ajta néijmi'i i ti a'úun tyi'ráa'ca'aj u ináamuaj tzajta'.

²² Ajta a'íjna jitze i yu'xarij i maj jin tyí'ijta, a'yaa pu tyá'xaj tiquee je'ej tyí'rij ti tyi-huo'tú'uunyi' i tyeítyee i maj jin ootyá'itzee i Dios jimi, tipua'aj mequee huo'tyá'íiraxi'in i xúure'ej

jime', nusu mequee je'ráxire'en ya'muáatyee xuure'.

I mu'vejrij ti jéetze' tyámua' een i Dios jimi

²³ A'íj pu jin a'yan tyi'huóoxie'va'ca'aj maj a'yan tyityeetyá'i'huaxi'in mej mij tyu'jájcuare'en a'íjci i ti a'yan tyí'sejria'ca'aj tí'ij quéenyi'istaria'ra' a'íjci i ti jútye' tyejé'sejre', ajta a'íjna i ti jútye' tyejé'sejre' jéetze' pu tyámua' tyí'een, quee i maj a'yan tyí'mu'vejritaca i cháanacaj japua.

²⁴ Ji'nye i Ciríistu' capu a'úun jo'tyájrurij i ináamuaj tzajta' i tyeítyee maj ja'ajtaahuaca', ti ajta a'yan een tí'ij quéenyi'istaria'ra' a'íjci i ti jútye' já'sejre', sulu tajapuá pu jo'tyájrurij i Dios jimi ta'aj ij tajapuá huatányuunyij.

²⁵ Capu ajta a'íjna jin utyájrurij tí'ij mue'tíj huatóomu'vejritaj, a'yájna tí'ij i ti va'cán jin tyí'huúire' íiyan i cháanacaj japua, i ti séej na'aj utyáru'pij séej nyinyi'ra'aj jitze, jo'tíj tyámua' tyejé'een ta'aj ij huatyái'ihuaxi'in i xúure'ej jime' tí'iquee jusíj je'ráaxirej.

²⁶ Típua'aj a'yan tyi'ja'yájnatan, a'yaa pu tyuuxié'va'caj ti i Ciríistu' mue'tíj huámui'nyij tí'ij na'aj tyu'séjrej i cháanacaj. Ajta ijíj tí'ij arí néijmi'i tye'entyipuá'rij, Ciríistu' pu séej na'aj a'yan tyu'taséjre ajta jusén jin séejre', a'yaa pu jusíj tyu'tóomu'vejritaca' ta'aj ij tyihuo'tú'uunyi' i maj jin ootyá'itzeerej i Dios jimi.

²⁷ A'yájna tí'ij ajta néijmi'caa i tyeítyee tyi-huá'ci'tyij maj séej huácui'nyij ajta je'en a'yan tyihuá'ci'tyij ti i Dios huo'xíjtye'en,

28 a'yaa pu ajta i Ciríistu' séej na'aj tyu'tóomu'vejritaca' hua' jitze ma'can i tyeítyee, tí'ij tyihuo'tú'uunyi' i maj jin ootyá'ítzee i Dios jimi. Tí'quij ajtáhua'aj huataséjre'sij, capu che' puéjtzij huo'tá'sij a'íjci jime' i maj ootyá'ítzee, sulu a'íi pu hui'rátóosij i maj jajchó've'.

10

1 Ji'nye a'íjna i nyúucarij i maj jin tyí'ijta Moisés tí yan jaatyájtoo, a'yaa pu éenye'ej tí'ij quéenyi'istaria'ra' i tí xá'pui' tí yaja've'mej, capu a'íin pu'é'een i tí jí'ré'can jime'. A'íj pu jin quee je'ej tyí'rij tí i nyúucarij tyámua' huó'uurej a'íjma i maj ajtyáxíirij i Dios jimi mej mij séej tyu'támu'vejritaj séej nyinyi'ra'aj jitze.

2 Ji'nye tipua'aj a'íjna i nyúucarij tyihuo'tú'uunyi'rajche' i maj jin ootyá'ítzee i Dios jimi, camu che' a'yan tyo'tamua'réerejche' tyi'táj maj jin ootyá'ítzee, majta jaatapuá'citajche' maj tyí'mu'vejritaj.

3 Ajta a'íjna i maj tyí'mu'vejritaj a'yaa pu'uj tyí'huíire' mej mij a'íjci jin jo'támua'reej tí'ij na'aj séej nyinyi'ra'aj jitze i maj jin ootyá'ítzee i Dios jimi.

4 Ji'nye i hua' xuure' i túuru'uj ajta i chíiutyee capu i'ríj tí'ij a'íjna jin i Dios tyihuo'tú'uunyi' i maj jimi ootyá'ítzee.

5 A'íj pu jin i Ciríistu' tí'ij a'yan huataséjre i cháanacaj japua, a'yaa pu tyaaté'exaa i Dios tíjin:

Capáj jaxie've' maj tyu'támu'vejritaj, nusu maj tyi'táj tyu'tátuire'en muéetzij jimi,

sulu a'yaa paj muáaj tyinaatá' i nyaj jatyáhue'ra'.

⁶ Capu mua'ráanajchij maj ya'muáatyee mu'vejritaj muéetzij jimi i maj huá'teeraj, nusu maj tyu'tátuire'en muéetzij jimi a'íjna jime' i maj jin ootyá'itzee.

⁷ Aj nu nyij a'yan tyu'taxájtaca' tijin:

“Yá'nyaj huatyéjve, a'yájna tí'ij nye jimi tyé'yu'si' i yu'xarij jitze, a'íj nu jin mujo've'mej nyej nyij a'yan huárinyij je'ej paj muáaj tyá'xie've', Dios paj pué'een.”

⁸ A'yaa pu anaquéej tyu'taxájtaca', tí i Dios quee jaxie've' ajta quee ja'ráanajchi maj jimi tyí'mu'vejritaj, na'ríj maj jimi tyí'tuiiria'aj i ya'muáatyee i maj huo'tyáatiej, tí'ij a'íjna jin tyihuo'tú'uunyi' i maj jin ootyá'itzee, tyij ajta a'yan tyihuo'ta'íj a'íjna i nyúucarij i maj jin tyí'ijta.

⁹ Ajta je'en a'yan tyu'taxájtaca' tijin: “A'íj nu jin mujo've'mej nyej nyij a'yan huárinyij je'ej paj muáaj tyá'xie've'.” A'yaa pu'ij huatóomua'aj tí a'ín arí jo'rio'uj i nyúucarij tí anaquéej huatyátuiihuaca', ajta je'en séej huatyájtó i nyúucarij tí jájcuaj.

¹⁰ Dios pu tyámua' táaruuj, jí'nye Ciríistu' pu a'yan huaríj je'ej tí i Dios tyá'xie'va'ca'aj, a'íjna jime' tí séej na'aj huatóomu'vejritaca' ajta jusén jin a'yan éenye'ej ja'mej.

¹¹ Néijmi'i i maj va'cán jin tyityatatyíj i Dios jimi, a'yaa mu a'náj tina'aj tyí'huiire', majta a'náj tina'aj tyí'mu'vejritaj, ajta a'íjna capu a'náj

tyihuo'tú'uunyi'raj i maj jin ootyá'itzee i Dios jimi.

¹² Ajta i Ciríistu', a'yaa pu séej na'aj tyu'támu'vejritaca' tí'ij tyihuo'tú'uunyi' jusén jime' i maj jin ootyá'itzee i Dios jimi, ajta je'en uja'ajcáayixij muáca'ta' i Dios.

¹³ A'áa pu'ij tyí'cho've' 'asta na'aj quee Dios hua'antymue'tin néijmi'caa i maj jájcha'íire',

¹⁴ ji'nye séej pu jin i mu'vejrij tyámua' huó'ruuj jusén jime' a'íjma i Dios maj jimi ajtyu'uj.

¹⁵ Ajta i júuricama'ra' i Dios, a'yaa pu cha'tána'aj tyí'ta'ixaatye' tíjin:

¹⁶ A'íjna i nyúucarij i nyaj jin tya'tányaratziiri' hua' jimi

tí'ij tya'náara'an a'ájna xicáara' jitze.

A'íi pu a'ín pue'éenye'ej ta'mej i ti tavástara' a'yan tyá'xaj tíjin:

“Nyahuo'tá'sij i nyenyúucaa hua'xiéjnyu'caa tza-jta'”,

nyajta jaatyátoosij i hua'mua'tziira'aj jitze.

¹⁷ Nyajta quee che' jo'támua'reerij i maj jin ootyá'itzee,

nusu i maj jin je'ej pua'aj huaríj.

¹⁸ A'yaa pu'ij, capu juxie've' maj tyí'mu'vejritaj, ji'nye Dios pu arí tyihuo'tú'uunyi'ri' i maj jin ootyá'itzee.

Tyiche' tyámua' tyí'tyesejre'ej i Dios jimi

¹⁹ Nye'ihuáamua', a'yaa pu ijíj tyitatá'caa tyej tyij taxáahuaj utyájrutyey u tyeyúuj tzajta', a'íjna jime' ti i Jesús je'ráaxirej i juxúure' tajitzé ma'can,

20 a'yaa tu a'íjna jitze tyityaajú' i juyéj ti jájcuaj, tyej tyij a'úun jo'tyájrutyey jo'tíj je'cáahuii a'íjna i cáanarij ti nyéeri'ij, a'íjna i cáanarij ti nyéeri'ij, a'íi pu a'íin pué'een i tyévira' i Jesús.

21 A'yaa tu tyá'mua'reej ti a'íin va'cán jin tyí'huire' tajitzé ma'can a'ájna jo'tíj i Dios tyejé'ijtaj.

22 A'íj pu jin, tyiche' ajtyáxiirej i Dios jimi, tzáahuatyi'ra'aj jime' tyajta tyámua' éenye'ej i tatzájta', tyajta jiré'can jime' tyá'tzaahuatye'ej ti a'yan tyi'ja'yájna ti i Dios tyámua' tyitaatá'sij a'íjna jime' ti i Ciríistu' arí tyámua' táaruuj i taxiéjnyu'caa tzajta', a'íjna jime' tyaj huái'huaca' i jájtyij jime' ti jí're'en.

23 Tyiche' tyámua' eenye', tyajta quee tyi'tíj jin á'itzeeria'aj, a'íjna jitze i tyaj jitzán tyá'tzaahuatye' tyajta jitzán tyi'ijchó've'ej a'íjna i tyaj huá'ixaatye' i tyeítyee, jí'nye Dios pu a'yan rinyij je'ej ti arí tya'tóoraj ityájma jimi.

24 Tyiche' jáahuooniy tyej tyij ca'nyíjra'aj huatáta'an séej jamuán tyajta séej, tyej tyij jéetze' huátaxie've'en, tyajta xá'pui' huárinyij.

25 Tyiche' quee atyá'itze'rihua'an jo'tyaj já'tasi'rii, mati'ij séecan ricij, sulu tyiche' jéetze' ca'nyíjra'aj huatáta'an séej jamuán tyajta séej, tyej tyij tyámua' eenye', jí'nye pu'ríj a'ájna atyojo're'nyesij a'ájna xicáara' jitze ti tavástara' yan huataséjre'sij.

26 Jí'nye tipua'aj taxié'vi'ra' jin tyooj je'ej pua'aj tyi'tyítacha'íij a'yan tyetya'mua'rériaj ti quee xá'pui', capu che' mu'vejrij séejre' i ti jin i Dios

tyitaatú'uunyi',

²⁷ a'íi pu'quij taci'tyij i ti tzíinyi're', ajta puéjtzij ti a'yan séejre' tí'ij tiéj i ti Dios huo'tá'sij néijmi'caa a'íjma i maj jájcha'íire'.

²⁸ Tipua'aj a'tíj quee jaatyáxaahuataj a'íjci i nyúucarij Moisés ti jo'yú'xaca', majta hua'puaj, na'riij maj huéecaj a'yan metyi'sej ti i a'tíj tyi'tíj jin ootyá'itzee a'íjci jitze i nyúucarij i maj jin tyi'ijta, a'yaa mu quee tya'cu'váaj méeeje'catan.

²⁹ Ajta jéetze' pu puéjtzij huá'ci'tyij a'íjma i maj jaatyáxaahuataj a'íjci i yójra' i Dios, majta i xúure'ej ti jin tyu'xá'puí'intarej a'íjna i nyúucarij Dios ti jin tya'tóoratziri', majta je'ej pua'aj tyá'xaj i júuricama'ra' i Dios.

³⁰ A'yaa tu tyá'mua'reej, ti i tavástara' a'yan tyu'taxájtaca' tíjin: "A'yaa pu nyéetzij tyi'nyaci'puaj nyej nyij tyo'xá'puí'intare'en, nyáaj nu tyi'najchitan." A'yaa pu ajta tyu'taxájtaca' tíjin: "Tavástara' pu huá'xijtye'en i jutyéityeristyamua'."

³¹ Jéehua pu huápuí'ij tzíinyi're' ti i Dios ti júurij jo'xíjtye'en i a'tíj ti je'ej pua'aj tyi'tyúucha'íj jimí.

³² Siata'aj jo'támua'reej je'ej ti tyí'eenye'ej a'ájna imuáj, siati'ij anaqueéj ja'ancuriáa' i nyúucaria'ra' i tavástara', a'yaa xu néijmi'i tyityo'viicue'rej i siaj jin jajpuéjtzica'aj.

³³ Je'cáj mu je'ej pua'aj tyajamuaatajé, majta séecan ca'nyíjra'aj huo'ta' a'íimaj i maj a'yan cha'taj mana'aj tya'ajpuéjtzica'aj, ji'nye néijmi'i xu ju'ihuáamua'.

³⁴ Mua'aj xu hua'ancu'vajxi a'íimaj i maj

eetyánami'huaca'aj, siajta jutyamua've'ej se-tyu'tátoj i siaj tyí'ijcha'iica'aj, ji'nye a'yaa xu tyá'mua'reeriaca'aj siaj jéehua tya'ancuriáa'sij i Dios jimi, a'íjna ti tyajá'mua'a'rij ti jéetze' tyámua' tyí'een ajta jusén jin tyí'sejre'.

³⁵ A'íj xu jin quee yó'hua'nan i siaj jitzán tyí'ca'nye, ji'nye jéehua xu tya'ancuriáa'sij.

³⁶ A'yaa pu ja'mua jitze tyúuxie've' siaj tyo'táviicue' i siaj jin jajpuéjtzij, siaj sij a'yan huárinyij je'ej ti i Dios tyá'xie've' ajta je'en tyajamuáaci'tyij i ti ja'mua jimi tya'tóoraj.

³⁷ Ji'nye a'yaa pu tyá'xaj i yu'xarij jitze tijin: Jiye'tzín jime', ca'nácan, pu a'yan huataséjre'sij, a'íjna ti yaja've'mej. Capu che' á'tyeeren.

³⁸ A'íjna i ti tyámua' tyi'tyúucha'ij a'íi pu jahuiire'en i ti jitzán tyá'tzaahuatye', ajta tipua'aj jaatyáxaahuataj i ti jitzán tyá'tzaahuatye', canu che' nyetyámua've'ej na'mej a'íjci jimi.

³⁹ Tyajta ityáj catu hua' jitze ajtyáma'can i maj jaatyáxaahuataca' i nyúucaria'ra' i Dios, majta je'en a'íjna jin antyipua'rij, sulu ityáj tu hua' jitze ajtyáma'can i maj tyá'tzaahuatye', ji'nye a'íjma pu huiire'en.

11

I maj jin tyá'tzaahuatye'

¹ A'íjna i tyaj jin tyá'tzaahuatye' a'yaa pu huatóomua'aj tyej tyámua' naa tyá'mua'reerej i tyaj jajchó've'ej, tyajta a'yan tyá'mua'reerej ti a'yan tyi'ja'yájna i tyaj quee jaaséj.

2 A'íimaj i tahuásimua'ci'ij, a'yaa mu néijmi'i jin tyu'tyáamue'tij, ji'nye a'íi mu tyá'tzaahuatya'ca'aj.

3 A'íjna i tyaj jin tyá'tzaahuatye', a'íj tu jin jamua'reej ti Dios néijmi'i tyú'taahuaca' ijíj ti tyí'sejre', a'íjna jime' ti a'yan tyu'taxájtaca', a'yaa pu'ij ijíj tyaj tyí'sej, a'yaa pu tyu'séjrej je'ej tíquee tyí'sejria'ca'aj.

4 A'íjna i ti jin tyá'antzaahuaj i Abel, a'íj pu jin tyámua' eenye' jéetze' tyu'támu'vejritaca' i Dios jimi quee a'íjna i Caín, a'íj pu jin Dios a'yan tyaataxájtaca' ti i Abel tyámua' éenye'ej ajta je'en ja'ancuriáa' i ti jin tyu'támu'vejritaca'. A'yaa pu'ij, tyij ajta i Abel arí huamuí', óoche' pu tyí'ta'ixaatye' a'íjna jime' i ti jin tyá'antzaahuaj.

5 A'íjna i ti jin tyá'antzaahuaj i Enoc, Dios pu a'íjna jin yo'ví'tij júurican ti'ij quee huámuí'nyij, a'íj mu jin quee che' jáatyoj, ji'nye Dios pu yo'ví'tij. Ajta a'yan tyá'xaj i yu'xarij jitze tíjin tí'ij quee xu yo'vi'tíicaria'caj, Enoc pu tyámua' tyí'tyúucha'íica'aj i Dios jimi.

6 Ajta capu je'ej tyí'rij ti a'tíj tyámua' tyí'sejria'aj i Dios jimi, tipua'aj quee tyá'tzaahuatye'ej, ji'nye tipua'aj jaxie'va'aj ti ajtyáxiirej i Dios jimi, a'yaa pu tyúuxie've' ti a'íin tyá'antzaahuatye'en ti i Dios séejre', ti ajta a'íin tyámua' tyihua'tá'caa a'íjma i maj jahuoo.

7 A'íi pu ajta tyá'antzaahuaj a'íjna i Noé, tí'ij i Dios a'yan tyaaté'exaa ti a'yan tye'mej je'ej tíquee xu tyí'tíj tyí'sejraca'aj, a'íj pu jin ja'rá'astej tí'ij ij jaatyátaahuaca' i canúhuaj ti ve'ej, ta'aj ij huo'tyáhuíire'en i jutyéityeristyamua'.

A'íjci jime' i ti jin tyá'antzaahuaj, Noé pu huo'té'exaa néijmi'caa i tyeítýee i maj a'yan séejre' i cháanacaj japua maj quee xá'pui' ricij i Dios jimi, ajta a'yan tyaací'ij tí'ij jí'rénnya'aj huatyá'ítzeere'en i Dios jimi, a'íjna jime' i ti tyá'antzaahuaj.

⁸ A'yaa pu cha'taj tyá'antzaahuaj a'íjna i Abraham, tí'ij i Dios jaatajé, a'yaa pu tya'rá'astijre tí'ij ij jó'raa a'ájna i chuéj japua jo'tij yá'cí'puaj. A'íi pu quee jamua'reeriaca'aj jo'tij jó'yi'caaj tí'ij iirájraa jo'tij já'chajca'aj,

⁹ a'íjna jime' i ti tyá'tzaahuatya'ca'aj a'áa pu jó'catyii jo'tij quee já'ma'can, a'íjna séej chuéj japua jo'tij i Dios a'yan tyaja'tóoraj tí jaci'tyij. A'áa pu jó'catyii navíj chí'ra'an tzajta', a'yájna tí'ij ajta i Isaac, ajta a'íjna i Jacob, i maj majta a'yan tya'ancuriáa' je'ej tí i Dios tya'tóoraj hua' jime'.

¹⁰ Ji'nye Abraham pu a'yan tye'ejchó'va'ca'aj tí a'áa jo'tyájrutyey i chájta'naj jitze tíquee a'tíj a'náj jaatyú'uunaj a'íjna jime' tí i Dios jáasiimua'aj tí'ij ij ja'ajtaahuaca'.

¹¹ A'yaa pu ajta tyá'antzaahuaj a'íjna i Sara, a'íj pu jin i Dios a'yan tyaatá' tí pá'rri'ij jitzán huataséjre'en, ajta arí huápuí'ij ucarístaca'aj, ajta i Abraham pu'ríj ajta vastaciríe'ca'aj, a'yaa pu tyaací'ij tí tyiyóoj já'ra'nyij, jí'nye a'íi pu tyá'antzaahuaj tí i Dios a'yan tya'róo'astej je'ej tí hua' jimi tya'tóoraj.

¹² A'íj pu jin i Abraham, tyij ajta arí tin muí'nyíche', a'yaa mu mue'tíj jitzán tyi-tye'rama'cáantaj muá'raa i yójmua'mua' matí'ij

ì xú'ra'vetyee, nusu ti'ij ì séj ti a'áa ja'ajtyájcaj jo'tij ì jájtyij ja'va'ástimee ì tiquee i'ríj ti a'táj jaatyé'iten.

13 Néijmi'i mu ì tyeétyee huácuij mequee xu tya'ancuria'aj je'ej ti ì Dios tyihua'táratziiri', ajta a'íimaj mu tyá'antzaahuaaj, a'íj mu jin tyu'séj a' imuáj mo'tyu'úuj majta huatatyójtaca' a'yan metya'mua'rériaaj maj quee hua' jitze ajtyáma'cantaca'aj a'íimaj ì maj íyan huacháatimee ì cháanacaj japua.

14 Majta a'íimaj ì maj a'yan tyí'xaj, a'yaa mu huatóomua'aj tijin móoche' mu jáahuosij ì chuéj jo'maj jo'rá'sej.

15 Típua'aj a'íimaj a'yan metyá'mua'ajcaj ì chuéj jo'maj ja'ráacij, a'yaa pu tyii'riitacaj maj huariá'ciinyejche'en jo'maj ja'ráacij,

16 majta a'íimaj a'yaa mu tyá'xie'va'ca'aj maj a'áa jo'rá'sej jo'tij jéetze' tyámua' tyejé'een, a'yaa ti'ij huatóomua'aj, a'íjna ì tajapuá ti já'sejre'. A'íj pu jin quee ì Dios jatyevi'raste' maj a'yan jaatámua'tyij tijin hua' Dios, ji'nye a'íi pu arí tyámua' jáaruuj séej ì chájta'naj jo'maj jo'tya'aj muá'ju'un jusén jime'.

17 A'yaa pu ì Abraham tyá'antzaahuaaj, ti'ij ì Dios a'yan tyaatatyésej, a'íi pu yo'ví'tij a'íjci ì juyój Isaac ti'ij jaatámu'vejritaj. A'yaa pu tyóoca'nyajca'aj ti ì juyój huatámu'vejritaj, tyij ajta a'íj na'aj caa tyi'ijyójca'aj, ì ti jitzán ì Dios a'yan tya'tóoraj tijin:

18 “A'íjna jitze ma'can mu ì Isaac néijmi'i eerányesij ì maj muéetzij jitze eerama'cáantaj muá'ju'un.”

19 A'yaa pu a'íjna i Abraham tyámua' tyá'mua'reeriaca'aj ti i Dios néijmi'i putyí'uurej, ti ajta huo'tájuuritye'en a'íimaj i maj meríj huácuij, a'íj pu jin i Abraham júurican jo'ví'tij i juyój, a'yaa pu'ij a'íin síij tyi'pué'een i tyaj jitzán tzáahuatyira'aj tyícha'íij.

20 A'yaa pu ajta tyá'antzaahuaj a'íjna i Isaac, tí'ij jaatáhuaviiri' i Dios tí'ij a'íin tyámua' tyi-huo'tyátoonyij a'íjci i Jacob, ajta a'íjci i Esaú.

21 A'yaa pu tyá'antzaahuaj a'íjna i Jacob, a'íj pu jin tí'ij arí á'me'riajca'aj, a'íi pu ecóotutaca' i jutyáxu' japua tí'ij jaatyáanajche i Dios, ajta je'en a'íjna jin tyámua' tyihuo'tyájtóo séej ajta séej i yójmua'mua' a'íjci i José.

22 A'yaa pu tyá'antzaahuaj a'íjna i José, a'íj pu jin tí'ij arí á'me'riajca'aj a'yaa pu tyu'taxájtaca' maj eeráaju'un a'íimaj i maj Israel jitze ajtyáma'can a'ájna a Egipto, ajta pu huo'ta'íj jo'maj ya'vá'naj i tyévira'.

23 A'íjna i maj jin tyá'antzaahuaj i huásimua'mua' i Moisés, a'íj mu jin huéeicaj máxcirie' jaatyá'avaataca' tí'ij huanie'huaca', jí'nye a'yaa mu tyé'sejraca'aj ti naa huasé'rihua'aj a'íjna i pá'ri'ij, majta quee tyí'tziinya'ca'aj a'íjna jime' je'ej ti tyu'ta'íjtaca' a'íjna i rey, mej mij huó'cui'nyij i tí'ríij maj tyétyacaa.

24 A'yaa pu ajta tyá'antzaahuaj a'íjna i Moisés, a'íj pu jin tí'ij arí vastaca'aj, capu a'yan tyá'xie'va'ca'aj maj a'yan jaatámua'tyij yee yójra' pu pué'een a'íjci i íitaj i rey ti jajyóoj,

25 a'yaa pu tya'ránajchaca' ti jaapuéjtzitarej hua' jamuán i maj tyeítysteristyamua' pu'éen i Dios, capu a'yan tya'ránajchaca' ti a'íjna jin huóotyamua've'en i ti je'ej pua'aj een i Dios jimi.

26 A'yaa pu tyámua' tyá'mua'reeriaca'aj ti jéetze' jatyáhuirihua'aj maj jaatyáxaahuataj i Ciríistu' jitze ma'can, quee ti a'íjna jin huóotyamua've'en i ti huápu'ij tyá'najchij a'áa ti tyajá'ma'can a Egipto, ji'nye a'íj pu tyi-cho'va'ca'aj i ti tyá'ci'tyij i Dios ti tyaata'sij.

27 Moisés pu tyá'antzaahuaj, a'íj pu jin eerájraa a Egipto, ajta quee jatzíinya'ca'aj tipua'aj tyinyú'caj a'íjna i rey, a'yaa pu tyámua' eenye' je'ej ti tyi'tíj jin tya'tóoraj, cuxáa ja'séjraca'aj a'íjna i Dios ti quee séejre'.

28 A'íjna jime' ti tyá'antzaahuaj a'íjna i Moisés, a'íj pu jin a'yan tyeeye'estej a'íjna xicáara' ti jitzán Dios tyihuo'tú'uunyi'ri', ajta a'yan tyu'ta'íjtaca' maj ja'ajtyáputyijraxi'in i xúure'ej i puéertaj jitze, ta'aj ij quee a'yan tyihuó'ci'tyij maj huá'cui'nyij i hua'yojmu' i maj anáatya'aj muaanánie'huaca' a'íjma i Israel jitze ajtyáma'can.

29 A'íjna jime' i maj tyá'antzaahuaj i maj Israel jitze ajtyáma'can, a'íj mu jin antacíj i jájtyij japua ti ve'éj ti a'yan tyaja'rájtyapuaj tijin jájtyij ti po'vij, a'yaa mu japan tyitya'antacíj ti'ij jo'tij jo'huáchij, majta a'íjma i maj Egipto já'ma'cantaca'aj, mati'ij jaataxié'vej maj a'yan cha'taj mana'aj huárinij, a'íj mu atyájcuii.

30 A'yaa mu majta tyá'antzaahuaj i maj Israel jitze ajtyáma'can, a'íj pu jin mati'ij

aráhua'puaj xicáj eetyáacij i chájta'naj jitze, aj pu'ij eetávej i tyetyéj ti jin ájtaavijhuaca', i ti jin curiá'nami'huaca'aj a'íjna i chájta'naj Jericó.

³¹ A'yaa pu ajta tyá'antzaahuaj a'íjna i Rahab, a'íjna i íiti' ti huá'jijva'ca'aj i maj jamuán ji'pitya'aj, a'íi pu quee huamuí' hua' jamuán i maj quee ja'rá'astijrej i Dios, ji'nye a'íi pu tyámua' tyihuo'tyéje a'íimaj i maj ixie'ria'ca'aj.

³² ¿Tyi'tanyí nyajtáhua'aj huata'xájtaj? Móoche' mu á'itzeere' i nyaj huo'taxáj je'ej ti huaríj a'íjna i Gedeón, ajta i Barac, ajta a'íjna i Sansón, ajta i Jefté, ajta a'íjna i David, ajta a'íjna i Samuel, majta a'íimaj i maj Dios jitze ma'can tyí'xajtaca'aj.

³³ A'íj mu jin i maj tyá'antzaahuaj huo'mué'tij a'íjma i maj tyityatatyá'ca'aj i séej chuéj japua, tyámua' mu tyu'ta'íjtaca', majta tya'ancuriáa' i Dios ti jin hua' jimi tya'tóoratziiri', majta hua'ancáanaxij hua' tyenyij jitze i muajyéj,

³⁴ majta jo'jé'caj i tiéj ti'ij quee huo'tyátieeraj, séecan mu huatóo'uj mej mij quee huó'cui'nyij i náhuaaj jime', a'íi mu huatyóoca'an i maj quee uhuácaca'nye'ej, mati'ij mij tyu'mué'tij i maj huanyo'sej, a'íjma jimi i maj séej chuéj japua já'ma'cantaca'aj.

³⁵ Séecan mu majta i úucaa júurican huaséj i jutyéityeristyamua' i maj meríj huá'cui'ijcaa.

Majta séecan huápuí'ij jaapuéjtzitariaca', majta quee jaataxié'vej maj hui'rátoonyij, ji'nye a'yaa mu tye'ejchó'va'ca'aj maj a'íjna jin huatájuurej i maj i jusén jin júurij muá'ra'nyij.

³⁶ Majta séecan a'íjna jin jaapuéjtzitariaca' i maj je'ej pua'aj tyihua'jeevaca'aj, nusu i maj huo'tyáavaxij, majta hua'náji'ca'xij cadéenaj jime', na'riij maj hue'tyáanaj.

³⁷ Séecan mu huácuij i maj huo'tyáto'sixij tyetyéj jime', majta je'cácaa huatyéveechixij, majta huo'cuij chúun jime' ti juxa'aj tya'antámuamuaa, a'yaa mu metyity-ojo'jujhua'nya'aj méyee majta méyee, a'íjna metyi'cháaj i huá'navij i cánya'xii nusu i chíutye, camu je'ej tyéejviicue'raca'aj, jéehua mu jajpuéjtzica'aj, majta je'ej pua'aj huá'uuriajca'aj.

³⁸ A'íimaj i tyétyacaa, tiqee a'yan tyihua'tyévijtya'ca'aj maj a'yan huacháatime'nyij i cháanacaj japua, a'yaa mu metyity-ojo'jujhua'nya'aj, jo'tij quee já'tyi'tij, majta jo'tij jiríj jo'quéetimee, nusu jo'tij já'tyasta'ca'aj, majta jo'tij jo'ojcúunyijmee íyan i cháanacaj japua.

³⁹ Majta a'íimaj, camu meexu tya'ancuriáa' i Dios ti jin hua' jimi tya'tóoraj, majta tyámua' tyi'tyeséere'ej muá'raa a'íjna jime' i maj tyá'antzaahuj,

⁴⁰ a'íj pu jin i Dios a'yan tyitaaxá'puí'íntari'ri' ityájma a'íjna i ti jéetze' tyámua' tyi'een mej mij a'íimaj tajamuán tyámua' éenye'ej muá'ra'nyij.

12

Tyiche' a'íjna jitze rányejnye'rej i Jesús

¹ A'yaa pu'ij, ityáj tu jéehua hua'sej i tyeítýee i maj majta a'yan tyá'tzaahuatye', tyiche'

tyu'táxaahuataj a'íjna i ti tyí'ta'itziitye', tyajta jaatapuá'citaj a'íjna i tyaj jin je'ej pua'aj ricij i Dios jimi, a'íjna i ti tatyáji'quii, tyajta huatyátaca'nyej tyej tyij néijmi'i jin tyu'tyámue'tin.

² Tyiche' a'íjci jitze rányejnye'rej i Jesús, a'íj pu jitze já'ma'can i tyaj jin tyá'tzaahuatye', a'íj pu ajta a'íjn pué'een i ti néijmi'i tyámua' tyí'uurej. Jesús pu jó'viicue'ri' mati'ij yó'tatej i cúruuj jitze, capu jitzán juxié'va'ca'aj maj a'íjna jin jaatatyévi'ra'astaj, ji'nye a'íj pu jamua'reeriaca'aj tijin ti'ij japuéjtzitaren aj pu'ij té'ej huatóotyamua've'sij, ajta uja'ajcáayixij muáca'ta' i Dios.

³ A'íj pu jin, siata'aj a'íjna jitze tyú'mua'tyij je'ej ti huaríj i Jesús, ti'ij a'íjma jitze ma'can jaapuéjtzitariaca' i maj je'ej pua'aj tyityetyúucha'hica'aj, a'íj xu jin quee cua'naj siajta quee tyóoxa'huata'an.

⁴ Ji'nye caxu mua'aj seexúj a'íjna jin huácuij i siaj nyo'se' siaj sij jaatyámue'tin i ti je'ej pua'aj een i Dios jimi.

⁵ Siajta mua'aj seríj yo'huá'xij a'íjci i nyúucarij i Dios ti jamuatá'caa, a'yájna ti'ij hua' táataj tyihuá'ixaatye' i juyójmua'. A'yaa pu tyé'yu'si' i yu'xarij jitze tijin:

Capáj nyiyóoj tyá'xaahuataj,
i tavástara' ti tyí'mua'itii,
capáj pajta ahuárita' huaré'yi'can
tipua'aj a'íjn puéjtzij muaatá'an.

⁶ Ji'nye i tavástara' pu a'yan tyé'itii a'tíj ti xie've',
ajta puéjtzij jaatá'sij a'tíj ti a'yan huatamua'aj
tijin nyiyóoj.

7 A'íj xu jin mua'aj jajpuéjtzij siaj sij tyámua' huárinyij. Dios pu a'yan já'mua'uurej tí'ij ajta a'tíj huá'uurej i juyójmua'. A'tíj tina'aj tí tyiyójmua' a'yaa pu tyámua' tyihuá'mua'tyej i juyójmua'.

8 Ajta tipua'aj Dios quee tyámua' já'mua'uurej tí'ij juyójmua', caxu sij mua'aj jí'récán jime'yójmua'mua' pué'een.

9 Ajta a'yájna, tyatí'ij tyooj tí'riistaca'aj, a'íimaj i tahuásimua'cí'ij a'íi mu tyitaamuá'tyej íiyan cháanacaj japua, tyajta a'yan tyihuá'astijria'ca'aj. A'íj pu jin, tyiche' jéetze' tyámua' tya'rá'astijre'en a'íjci i tavástara' i tí jusén jin séejre', ajta a'yan tyitaatá'sij tyej tyij jimí júurij tá'ra'nyij.

10 Tahuásimua'cí'ij mu tyámua' tyitaamuá'tyej íiyan cháanacaj japua, majta quee á'tyeej maj a'yan tyí'ta'itíi je'ej tí tyihua'ránajchica'aj, ajta i Dios, a'yaa pu een jin tyí'ta'itíi tí'ij tyámua' táa'uuren, tyej tyij a'yan éenye'ej tá'ra'nyij tí'ij a'íjna.

11 Ajta a'yan tyi'ja'yájna tíquee naa tyú'asej tipua'aj tyi'tíj jin tyajpuéjtzij, sulu a'yaa pu tyú'cui', ma' ajta a'yan tyitatyáhuí'rii tyej tyij taxáahuaj séjre'ej, tyajta tyámua' éenye'ej.

Je'ej tí tyihuá'uurej a'íjma i maj quee janamua-jracuj i Dios nyuUCAAJ

12 A'íj pu jin, siata'aj jaajájuare'en i siaj jin uhuácaca'nye'ej i jumuáca' jítze siajta jutunúj jítze,

13 siajta jáahuonyij a'íjna i juyéj ti huatóoje'yej, siaj sij tyámua' huárinyij i ju'ícaj jitze, siata'aj sij tyámua' tyityaaju'un i Dios jimi.

14 Siata'aj tyámua' eenye' néijmi'caa jamuán, siajta tyámua' tyityetyúucha'íij, ji'nye tipua'aj a'tíj quee tyámua' tyi'tyúucha'íij, capu a'náj jaséjran i tavástara'.

15 Caxu tyi'tá'care'en ti síij tyi'tíj jin ootyá'itzeere'en, ti'ij a'íjna jin quee che' i Dios tyámua' tyaatá'an, nusu ti síij huataséjre'en ja'mua jimi ti seequéj tyo'cájmua'rej ti'ij a'íin je'ej pua'aj jamuáa'uurej siaj sij tyi'tíj jin ootyá'itzeere'en i Dios jimi.

16 Che' quee a'tíj juxana'ciria'aj, nusu já'xaahuataj a'íjna i ti Dios jaatyájtoo ityájma jimi, ji'nye a'yaa pu huaríj a'íjna i Esaú, a'íj pu jin quee ja'ancuriáa' i ti jaci'tyíiche'en, ti ajta á'ria'ra' pué'eenye'ej, a'íjna jime' ti huataí'cuataca'.

17 Siajta a'yan tyá'mua'reej tíjin ti'ij jaataxié'vej ti jáaci'tyij a'íjna i ti jin Dios tyámua' tyeetyátoonyij, a'íi pu i táatajra' jaaré'ityaca', tyij ajta jéehua huóoyiinyaca', capu che' huataí'riitariaca' ti jáahuiire'en.

18 Siajta mua'aj caxu ajtyáxiiriaca' i Dios jimi, mati'ij a'íimaj i maj Israel jitze ajtyáma'can, i maj a'áa ja'tanyéj i jiríj jitze jo'tij já'taaca'aj, ajta ootíca'ca'aj, majta jéehua viiyaca'aj japúutzarij jime',

19 caxu siajta jáanamujri' ti'ij a'tíj ucájijhuaca' i a'huáj tzajta', nusu ti'ij i Dios tyu'taxájtaca'. A'íimaj i maj jáanamujri'

a'yaa mu jéehua tyaatáhuaviiri' tiquee che' tyihuá'ixaatye'ej,

20 ji'nye camu pújooriajva'aj maj a'yan huárinyij je'ej ti tyihuo'ta'íj a'yan tíjin: “A'íjna i ti japuan rá'icataj i jiríj, siata'aj tyetyéj jin jaatyáto'sixi'in, capu je'ej tyij ajta cǎtzij pué'een, che' huámui'nyij.”

21 Huápui'ij pu tzǎnyí'si' huasé'rihua'aj i maj jaaséej, ajta a'íjna i Moisés a'yaa pu tyu'taxájtaca' tíjin: “Nyényevivej a'íjna jime' nyaj tyí'tziinye'.”

22 Siajta mua'aj, séej jitze xu i jiríj a'yan tyitye'ejtyáxiiriaca' ti a'yan tyaja'rájtyapuaj tíjin Sión, siajta chájta'naj jitze jo'tij i Dios ti júurij já'sejre', a'íjna i Jerusalén jútye' ti já'sejre', jo'maj majta mue'tíj ja'tyúusiire' i maj tajapuá tyí'huíire' mej mij tyaatatyójtzi're'en i Dios,

23 jo'maj majta ja'tyúusiire' i maj anáatya'aj yójmua'mua' pue'éenye'ej muá'raa i Dios, i maj majta meríj á'yu'si'ij u tajapuá. A'íj xu jimi ajtyáxiiriaca' i Dios, i ti néijmi'caa tyí'ijtye', siajta a'íjma jimi i huá'juuricamej i tyétyacaa i Dios ti tyámua' huó'ruuj,

24 a'íj xu jimi ajtyáxiiriaca' i Jesús, i ti a'yan tyu'xá'pui'intarej a'íjna jime' i nyúucarij ti jájcuaj, ajta i juxúure' jin tyámua' táaruuj, i ti jéetze' tyámua' eenye' séejre' i Dios jimi, quee i Abel xuure'.

25 A'íj xu jin tyámua' siana'aj siaj sij quee já'xaahuataj a'íjna i ti tyajá'mua'ixaatye'. Ji'nye a'íjma i maj quee jáanamujri' tíj i Dios huo'tajé, capu huó'huíi. A'íj pu jin quee i'ríj

ti'ij táahuire'en tipua'aj tyeetyáxaahuaj a'íjci ti a'yan tyí'tajee i jútye' ti já'sejre'.

²⁶ A'ájna imuáj, a'ájna i nyúucaria'ra' i Dios pu jaatóoriaxij i cháanacaj ti'ij tyu'taxájtaca', ajta ijíij a'yaa pu tyí'xaj tíjin: “Nyajtáhua'aj nu jaatóoriaxi'ij i cháanacaj, nyajta néijmi'i i tajapuá ti tyejé'sejre'.”

²⁷ A'ájna i nyúucarij ti jime' yee “nyajtáhua'aj nu jaatóoriaxi'ij”, a'yaa pu huatóomua'aj ti tyu'tóoraxi'sij i ti tyú'taavijhuaca', a'yaa pu'ij tyi'tyíá'sij a'íi pu'quij tyu'tyá'tzeere'ej i tiquee tyí'rij ti tyu'tóoraxi'in.

²⁸ A'ájna i Dios ti jin tyámua' tyitatá'caa, capu i'rij ti jaatóoriaxi'in, a'ij pu jin jusén jime' séeria'aj ja'mej.

²⁹ Ji'nye a'ájna i Dios i tyaj jitzán ajtyáma'can a'yaa pu een ti'ij i tiéj ti néijmi'i tyí'tie'raaa.

13

Je'ej maj tyityetyúucha'íij muá'ra'nyij i maj tyá'tzaahuatye'

¹ Caxu jatapuá'citacare'en i siaj juxie've' ti'ij ju'ihuáamua'.

² Caxu yó'hua'nán siaj tyámua' tyi-huo'tyéjeevej i maj já'muamuaarej, ji'nye a'yaa mu majta séecan huaríj, majta quee jamua'reeriaca'aj maj a'íimaj pué'eenye'ej i maj tajapuá tyí'huire'.

³ Siata'aj huo'támua'ree a'íimaj i maj eetyánami', a'yan cuxáa mua'aj siajta hua'جامuán eetyánami'huaj. Siajta a'íijma jitze tyú'mua'tyij i maj je'ej pua'aj huá'uurej, ji'nye

a'yaa pu tyí'rij ti a'yan cha'tána'aj mua'ajmaj tyajamuáa'uurej.

⁴ Miche' néijmi'i huo'tyátzaahuatye'en i ju'irástyamua', majta a'íimaj i jucínastyamua', majta tyámua' tyityahuóocha'íin i maj nyejnyeí'chej, ji'nye Dios pu huá'xijtye'en a'íimaj i maj je'ej pua'aj tyityetyúucha'íij, ajta a'íijma i maj juxana'cire'.

⁵ Caxu huápu'íij jaxie'va'aj i túmii, siata'aj a'íjna jin huatóotyamua've'en i siaj caa tyí'ijcha'íij, ji'nye Dios pu a'yan tyu'taxájtaca'tijin: “Canu a'náj muaatátoosij, canu nyajta a'náj mamuuriésij.”

⁶ A'íj pu jin i'ríj tyaj taxáahuaj a'yan tyu'taxáj yee:

Tavástara' pu nyahuiire', a'íj nu jin quee tyí'tziinye'.

¿Ji'nye nya'uuren i tyévi?

⁷ Sياهو'támua'ree a'íimaj i maj jamuáavi'tij, majta jamuáa'ixaa i nyúucaria'ra' i Dios, siata'aj a'íjna jitze tyú'mua'tyij je'ej ti tya'raj ja'mua jimi, siajta je'en a'yan cha'taj siana'aj tyá'antzaahuatye'en mati'íij a'íimaj.

⁸ Ciríistu' pu a'yan tyí'sejre' ijíij, ti'ij ajta tyí'sejria'ca'aj jájcuaj imuáj, ajta a'yan tyi'séere'ej ta'mej jusén jime'.

⁹ Caxu tooa'care'en ti a'tíj jamuáacuanamuj a'íjna jime' i nyúucarij ti seequéj namuajre'. Jéetze' pu tyámua' tye'mej siaj huatyóoca'nyej i Dios jimi a'íjna jime' siaj huóoxie've'en, quee siaj a'íjna jitze tyí'mua'ajcaj i yi'ráj ti a'yan

tyihuá'ijtye' tyi'táj jime' tí'ij cue'ráj, capu tyi'táj je'ej tyihuá'huiire' maj a'íj ará'astijre'en.

10 Dios pu a'yan tyeetyájtóo ityájma jimi i tyaj japuan tyu'támu'vejritaj tiquee hua'tá'caa maj japuan tyú'cua'nyij a'íimaj i maj ará'tyeej a'úun tyí'huiire' i ináamuaj tzajta'.

11 Ji'nye a'íjna i ti va'cán jin tyi'tyéjvee i Dios jimi, a'yaa pu tyu'tyáto'ra'aj i ya'muáatyee xuure', ajta je'en jaatámu'vejritaj a'íjma jitze huatama'can i maj ootyá'itzee i Dios jimi, ajta i hua' hue'ra' i ya'muáatyee a'áa pu yo'tyáteeraj apua'quéj jo'maj jo'cháatima'caa i tyeétyee.

12 A'yaa pu ajta i Jesús tyaapuéjtzitariaca' apua'quéj i chájta'naj jitze, ta'aj ij a'íjna jin i juxúure' jin tyámua' huó'uurej i ju-tyétyeristyamua'.

13 A'íj pu jin, tyiche' jimí ajtyáxiirej i Jesús, apua'quéj jo'tyaj tyeemí' jo'cháatima'caa tyej tyij a'yan cha'taj tyana'aj tya'ajpuéetzij tá'ra'nyij tí'ij a'íjna.

14 Ji'nye íyan i cháanacaj japua capu chájta'naj ye'jé'sejre' tí jusén jin séejre', a'íj pu jin tyiche' jáahuosime'en a'íjna i chájta'naj tí jusén jin séejre'.

15 Tyiche' nyúucaritze' i Jesús tyaatatyójtzi're'en i Dios. A'íi pu a'íin pué'een i tyaj jin tyu'támu'vejritaj. Tyiche' jitzán huátatyamua've'en tyajta tatyényij jin tyaatatyójtzi're'en.

16 Caxu yó'hua'nán siaj tyámua' tyityetyúucha'íj, siajta huo'tyáhuiire'en i séecan a'íjna jime' i siaj tyi'ijcha'íj, ji'nye a'yaa

pu tya'ráanajchi i Dios.

¹⁷ Siahua'rá'astijre' a'íimaj i maj tyaja'muamua'tyej i tyeyúuj tzajta', ji'nye a'íi mu a'náj tina'aj ja'muacha'ij, a'yaa mu tyá'mua'reej ti a'yan tyúuxie've' siaj jaatánamuaj i Dios je'ej siaj tyi'tíj jin huaríj. Siata'aj tyámua' tyu'muárie'en caxu tyévi'si' rijcaj, ji'nye capu tyi'tíj jin je'ej tyajamuatyáhuiri.

¹⁸ Siata'aj tajíme' jahuoocaj, tyej tyij tyámua' eenye' i tyaj jin ma'umuámua're', ji'nye a'yaa tu tyá'xie've' tyaj a'yan huárinyij je'ej ti tyí'xa'puí'.

¹⁹ A'yaa nu nyajta huápuí'ij tyaja'muahuaviiij siaj sij jéehua jahuaviiraj i Dios tí'ij ajtáhua'aj naata'an nyej jiye'tzín mua'ajmaj jimi jo'tyávaacaj.

Tyámua' pu tyihuo'tyájtóo ajta huo'tatyójtyej i ti jin ja'antypuá'rij

²⁰ Che' i Dios i ti tyámua' tyitaatyéeje, ti ajta jaatájuurityej a'íjci i tavástara' Jesús, i ti va'cán jin antyúumua'reej, a'íjna jime' ti huá'cha'ij i jutyéityeristyamua' tí'ij síj ti hua' cújta' huaméj i cánya'xií, ajta je'ráaxirej i juxúure' tí'ij jaaxá'puí'intare'en a'íjna i nyúucarij ti jájcuaaj ti ajta jusén jin séejre',

²¹ che' a'íin tyámua' jamuáa'uurej siaj sij néijmi'i jin tyámua' eenye', siajta je'en a'yan huárinyij je'ej ti a'íin tyá'xie've', ta'aj ij a'yan taa'uurej je'ej ti a'íj tya'ráanajchi a'íjna jitze ma'can i Jesús ti ajta Ciriístu' pué'een. A'íj pu jin, tyiche' jusén jin tyámua' tyé'tyojtzi're'ej.

²² Nye'ihuáamua', a'yaa nu tyaja'muahuaviiij siaj tyámua' tya'ancuriáan a'íjci i nyúucarij

ì nyaj jin tyajá'muayu'se'ej nyajta a'íjna jin ca'nyíjra'aj jamuatá'caa.

²³ Siata'aj jáamua'reej maj meríj jaatátoj a'íjci ì ta'ihuáara' Timoteo, tipua'aj jiye'tzín yará'astij, nyáaj nu já'vi'tin nyati'íj mua'ajmaj jimi jó'me'en.

²⁴ Siata'aj huo'tatyójtje'en tajitzé ma'can a'íimaj ì maj ja'mua jimi antyúumua'reej, sijta néijmi'caa ì tyeítyeristyamua'me'en ì Dios. Majta ì Italia maj já'ma'can, a'íi mu majta yajá'muatyojtje'.

²⁵ Che' ì Dios tyámua' tyajamuaatyátoonyij néijmi'caa mua'ajmaj. Che' a'yan tyá'ra'nyij.

Cora, Santa Teresa
Cora, Santa Teresa: I nyúcarij ti jájcua ti a'ijna
á'xaj i Tavástara' i Jesús ti Ciriistu' pue'een ajta
Salmos New Testament+

copyright © 2016 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Cora, Santa Teresa

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2025-05-01

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 30 Apr 2025 from source
files dated 1 May 2025

4f03662f-a4e0-5c7c-a13b-0b7002b5b8f6